

Cimborona

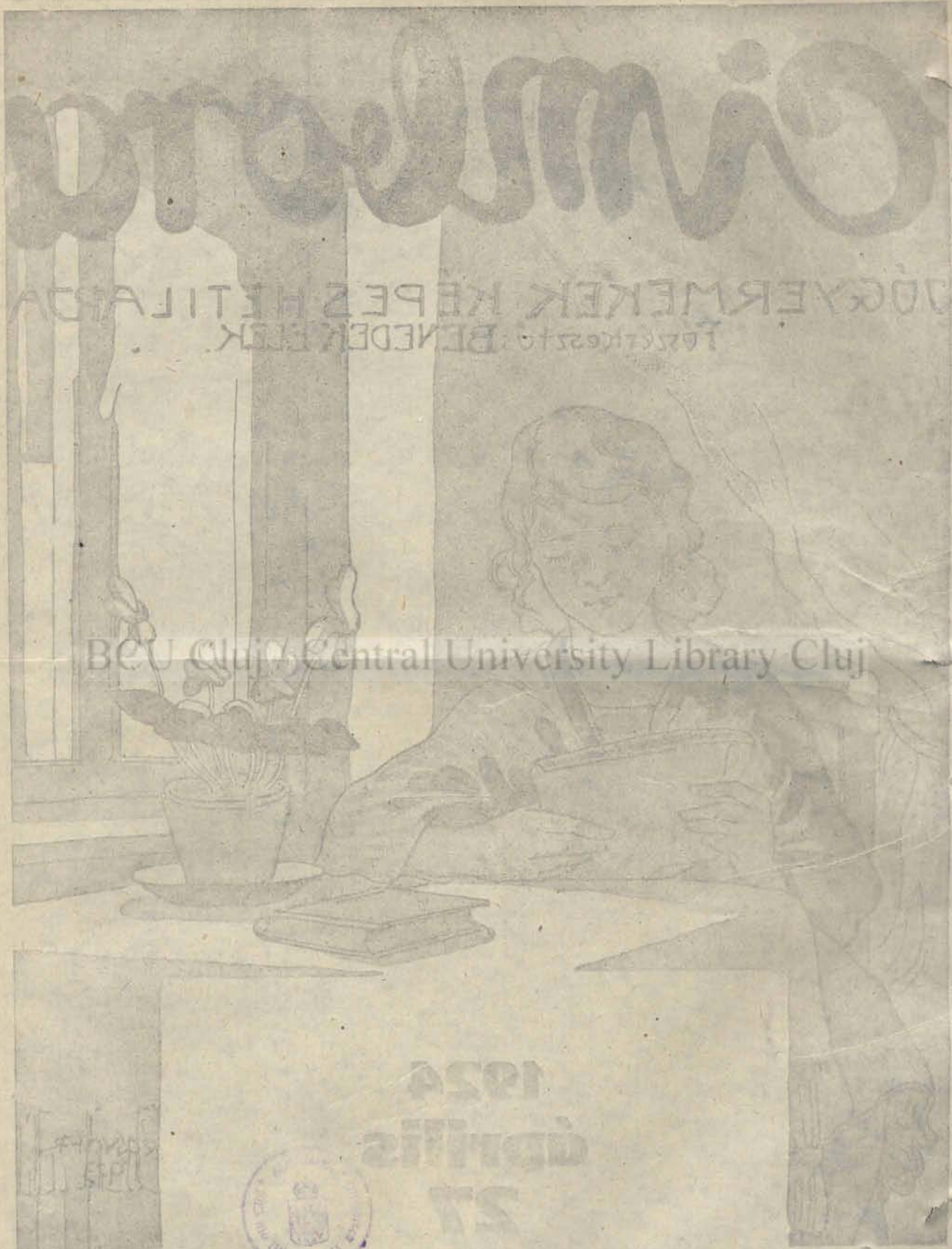
JÓGYERMEKEK KÉPES HETILAPJA
Főszerkesztő: BENEDEK ELEK.

1924
április
27

20501-7
1933

BCU Cluj Central University Library Cluj

1924
április
27

GIMBORA

JÓ GYERMEKEK KÉPES HETILAPJA.

Főszerkesztő: BENEDEK ELEK

Ha valaki vigan él, – A juhász az vigan él,
Billeg-ballag, meg-megáll, – Sétál, nótál, furulyál,

A legszebb dalom.

Édesanyámnak.

— Irta: DSIDA JENŐ. —

Fogok dalolni édes szerelemről
Jövő napoknak bibor hajnalán,
Füvek, virágok mind reám figyelnek,
Bűvölten hallgat minden csalogány;
A föld mámoros, mély álomba szédül,
S a dal csak zeng, csak zeng az ajkamon,
Kezem a lantnak arany hurjain jár, —
De mégsem ez lesz a legszebb dalom.

Behatolok a titkos műterembe,
Hol a nagy mester vésője alatt
A Jövendőnek márványszobra készül
S ihletve zengek Isten-titkokat:
Elzengem végig önfeledt ajakkal:
Kinek jut bukás, kinek hatalom,
Nagyobb leszek a régi prófétáknál —
De mégsem ez lesz a legszebb dalom.

Elzengem halkán, fátyolos kobozzal
Fájdalmaimnak zordon énekét,
Elpanaszlom, hogy hányszor is csalódtam,
Hogy vesztettem el mindent, ami szép;
És akkor aki tündérvarázslatban
Ugy élt bánattól, bűtől szabadon,
Szívéhez kap és forró könnye csordul:
És mégsem ez lesz a legszebb dalom!

Hanem amikor csendes alkonyatkor
Ugy ülsz borongón, édes jó anyám,
Megtámadva az élet fájdalmától
S könnyes szemekkel tekintesz reám:
Én egy ujjongó, édes dalba kezdek,
Szívem derültét mind neked adom...
Te átölelsz és némán összecsókolsz...
És ez lesz nékem a legszebb dalom!
(Szatmár, 1923. december hó 13.)

Emlékezzünk régiekről.

— Elek nagyapó krónikás könyvéből. —

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A tatárjárás.

A XIII. század első felében rettentő népáradat indult el Ázsia belsejéből. Mongolok és tatárok keveréke volt ez az áradat, a hunokéhoz hasonló. Dzsingisz khán volt e népáradat földi istene. Ő is Isten ostorának nevezte magát, mint egykoron Atilla. Hadai végig pusztították Ázsia nagy részét s ellentállás nélkül törtek át Európába.

Amikor IV. Béla trónra lépett (1235), Dzsingisz khán már nem élt, de a megindult népáradat hömpölygött tovább. Ennek a szörnyű népáradatnak híre korán eljutott Magyarországra. Már II. András idejében négy magyar szerzetest küldöttek Ázsiába, hogy keressék föl a magyarok őshazáját, hívják haza az ott maradt testvéreket s egyuttal nézzenek körül, mi igaz a rémitő népvándorlás híréből. A négy szerzetes közül egy, Ötfő nevű, visszatért. Megtalálta a magyarok testvéreit, s megerősítette a közeledő veszedelem hírét. IV. Béla is küldött négy szerzetest az őshazába, de csak egy, Julián jutott odáig. Akkor már a magyar testvérek harcoltak a tatárokkal s vagy megsemmisültek, vagy elvegyültek a nagy áradatban. Mire Julián hazaért a vészhirrel, Batu khán már be is tört a mai Magyarországra. A Deneper és Dan vidéke közt tanyázó kunok egyenesen Magyarországra menekültek. Királyuk, Kuten vezette a 40 ezer főnyi menekült népet. A magyar király személyesen fogadta a menekülőket s letelepítette a nagy Alföldön, majd különböző vármegyékbe osztotta el őket, mivelhogy a fegyelmetlenül, nomád nép, amíg egy főmegben volt, sok kárt és bosszúságot okozott.

Már elhelyezkedtek volt a kunok, amikor végig nyargalt az országon a vészhir: jön a tatár! A rémület mellett még oktalan gyanu is szalolta meg a nép lelkét: a kunok bizonyosan a tatárok kémei! Csakugyan jött is a tatár. A király 1241 február havában tanácsot ült Budán az egyházi és világi főurakkal. Erre e tanácsra meghívta Kutent is. De éppen tanácskozás közben jött a hír, hogy Batu khán serege betört a vereczkei szoroson. Amikor aztán a tatár sereg előcsapatai Pest határába értek, az oktalan gyanutól félrevezetett nép Kutent és kíséretét felkoncolta. A kunok hada éppen utban volt Pest felé, hogy növelje a magyarok hadát. Amikor meghallották, hogy királyukkal mi történt, vad haragjukban csakugyan a tatárokhöz szegődtek s azokkal együtt ölték, gyilkolták a magyar népet, égették, prédálták a községeket, tanyákat.

A király végig hordoztatta a véres kardot az országban, de lassan gyülekeztek a hadak, mert sokan haragudtak rá az ajándék birtokok visszavétele s a kunok befogadása miatt. Külső országokba is fordult segítségért, de sehonnét sem kapott. Nagy nehezen mégis összeverődött 50—60 ezer főnyi had, mely a muhi pusztán, Sajó vize mellett ütközött meg Batu khán százezer főnyi táborával. Az első összecsapás a magyar sereg javára ütött ki, de a szétvertnek hiit tatársereg hajnalban meglepte az alvó magyar tábornokot s azt csaknem teljesen megsemmisítette. Az 1241-ik esztendő április havának 11-ike volt az a szörnyű nap. Magának a király-

nak is életét Isten különös kegyelme s néhány magyar vitéz önfeláldozó hősiessége mentette meg. Az ország egy nagy temetővé vált. A tatár sereg szabadon söpört végig az országon; üszkös romok és holttestek jelezték szörnyű útját. A király sógorához, Harcos Frigyes osztrák herceghez menekült, de a «derék» sógor, ami kész pénze volt Bélának, azt is elvette tőle s régi adóságok címén ráadásul Sopron és Moson vármegyét is. A kifosztott király Zágrábra, onnan Trau várába menekült, a tatár sereg mindenütt a nyomába. Már készülődött is a tatár sereg Trau ostromára, amikor híre jött, hogy meghalt Otokár khán, a nagy dzsingisz utóda: erre a hirre a tatárok megfordultak s 1242. nyarán hazatárazták.

Az ország nagy részében sem 1241 őszén, sem 1242 tavaszán nem szántottak, nem vetettek. Rettenetes inség, nyomoruság emésztette mindazokat, a kiket a tatár sereg meg nem ölt vagy fogolyként ki nem hurcolt az országból. Az erdők, nádasok rejtekéből elővánszorgott nép fagyókeren tengődött. Ezzel a végső inségre jutott néppel kellett Negyedik Béla királynak újra megalapítani Magyarországot. Az alföld egy nagy pusztaság volt. Tizenöt nap járóföldön nem lehetett élő embert látni. «Siralom völgye» volt az egész ország. De a király nem csüggedett. Néhány hívével visszatért az országba s bele fogott a nagy munkába. Nem-

csak belefogott, el is végezte: újra alapította Magyarországot. Király, nagyur, köznemes és paraszt egy lett a nyomoruságban, egy célt szolgált valamennyi: Magyarország ujjaferemtését. Sok föld maradt gazdátlanul, ezeket a király szétosztotta s a tehetősebbeket várak építésére buzdította. Visszahozta a Bulgáriába vonult kunokat s letelepítette mai földjükre, a Kunság földjére. Hogy jobban a hazához édesítse a kunokat, István fiát a kun király leányával háziasította össze. Külső országokból iparosok, kereskedők jöttek s ezek a városokban telepedtek le. Sorban épültek a várak, városok és faluk. Alsórendű emberek felemelkedtek a királyi szolgák, vagyis köznemesek sorába.

A tatárjárás után egész Európa azt hitte, hogy vége Magyarországnak. Azt hitték, hogy megsemmisült Árpád nemzete. Harcos Frigyes be is tört az országba, hogy rátegye a kezét. A meghaltnak vélt nemzet azonban nemcsak kiverete az országból Harcos Frigyeset, de saját földjén, a Lajta mellett verte tönkre seregét. Maga Harcos Frigyes is elesett a csatában. Saját menekülő lovasai tiporták agyon. Történt pedig ez öt évvel a tatárjárás után.

A hon második megalapítója volt IV. Béla Máltán megilleti e nevezet.

(Kisbaczon.)

A meséskönyv álmái.

Írta: SZONDY GYÖRGY.

II.

— Odakünn megkondult a toronyóra. A meséskönyv fölébredt és látta, amint a kivilágított toronyórán a két mutató egymásra borult a tizenkettős szám felett.

— De mégis csak papírból vagyok és személen szedtek össze! Ha legalább selyemből volnék! — jutott a meséskönyv eszébe és elszomorodott újra. Az óramutatók pedig csöndesen indultak sétájukra és már az új nap perceit tépkedték az idő kezéből; hanem a meséskönyv azt már nem látta, mert új álom borult le rája.

Nagy teremben volt, ahol bugtak a gépek és hosszú, barna szijjak suhogtak a kerekeken. Középen hatalmas medence állott és benne tömérdek, tarka-barka rongyot rázott, öblögetett két nagy, vaskaros kerék. A víz zubogott, duruzsoltak a vaskerekek és a teremben jött ment a munkások serege.

— Óh — sóhajtott merengőn a meséskönyv — honnan ismerem ezt a helyet? Valamikor voltam már itten; talán álomban? Talán mielőtt könyv lettem volna?

De nem ért rá sokáig gondolkodni. A ruhaszállyal hófehérre váltak a kádban, a kavargó gép megállt. Munkások siettek elő, kimeregették

a fehér tömeget másik medencébe, épen a meséskönyv mellett. Juj, hogy csurgott, csepegett minden! A könyvnek ugyancsak vigyázni kellett, hogy vizes ne legyen!

— Ugy látszik, pihenünk egy kicsit! — sóhajtott mellette egy kedves, vékony hangocska és a könyv egyik lapja megrezzent reá, hogy szinte olyan volt, mintha a lap szólalt volna meg.

— Igen, ránk is fér egy kis pihenő! — felelt egy másik, vastagabb hang; hanem — mi volt ez? — A könyvben másik lap zizegett és halk sóhaj szállt el a lapok közül.

A vastag hang pedig tovább dörmögött.

— Már azt is majd elfelejtetem, ki és mi vagyok. De nem csoda, ebben az örült forgatagban!

— Óh, nemsokára ugyis elfelejtünk mindent! — sóhajtott a másik. — Csak tudnám, mivé leszek, hová kerülök? Sironom kell, ha elgondolom, hogy én a királylány ruhája voltam!

— Nem érdemes sirni, — vigasztalta a vastagabb hangocska. — Itt már csupa víz minden és meg sem látják rajtunk, ha sirunk. Én zsákszövet voltam, jó, erős kenderzsák, hozzám

nem is illenének a könnyek. Még nulláslistet is tartottak bennem akárhányszor!

A vékony hang csöndesen sírdogált.

— Óh, mi mindent mesélhetnék az életemről! A királykisasszony akkor is engem viselt, amikor a vőlegénye először megcsókolta. A könnyei rám peregtek és éreztem a szíve dobogását. A vőlegénye persze főherceg volt, de azért épen úgy szerették egymást, mint a közönséges emberek!

— Ez valóban ritkaság! — dünyögött a zsákdarab elgondolkozva. — Bár higgye el, a közönséges emberek is sokszor szeretik egymást úgy, mint a főhercegek!... Én az egérkékről tudnék önnek mesélni, a lisztporos malomról, meg arról, mit hallottam a malomkerekektől, amikor zümmögve forgatták a nehéz malomköveket és a víz tajtékot szórva porzott szét lapáijaikon...

— Óh, mennyi szenvedés ért, míg idejutottam! — sópánkodott a királylány ruhájának darabkája. — Elvész most az is, mind, senki sem tud róla semmit, soha?

— És az én titkaim? — nyögött fel mellettük egy harmadik foszlány. — Én a külügyminiszter inge voltam! Gyémántos gombokat viseltem és az állami titkok valósággal átittattak!

— Én a börtönből jövök! — szólalt meg a negyedik. A börtönben egyik rab asszonynak kis babát hozott a gólya. Szegénynek nem volt semmi ruhája és a jószívű emberek küldtek neki ajándékba. Hanem a kis gyerek meghalt. Óh, hogy siratta az anyja! De az emberek azt mondták: jobb volt a kis gyereknek így! Ki tudja, mi lett volna belőle, aki a börtönben született?

— Ki tudja, mi lesz belőlünk? Miért kellett annyit szenvednünk, ha mindennek vége? — kiabáltak a fehérre mosott ruhadarabok. Pedig már csakugyan vége volt mindennek. Ujra megindultak a gépek, dübörögtek a kerekék és a fehér tömeget óriási henger lapította vékony, finom, hófehér papírrá. Egymás mellett pihentek benne a királylány ruhája, a zsákdarab, a rabgyermek ingecskéje — és ki tudja, honnan került elő a többi?

A meséskönyv látta, amint a nyomdába vitték a megszáradt papírt és fekete betűhad-sereg sorakozott a hajdani rongyok fehér holttestére.

— Milyen kár, hogy senkisem tudja a történetüket! — sajnálkozott a könyv.

— Van, aki tudja! — szólalt meg a tábláján halkán az egyik tündér. — Mi mindent látunk és ezeknek a történetét is elmeséljük egyszer a jó gyermekeknek. A te lapjaidnak a meséjét, — mert ebből a papírból a te lapjaid lettek!

A meséskönyv boldogan kiáltott föl — és egyszerre elszállt az álma, ébren volt megint. Künn az uccán, fehér hattuszárnyakon angyalok lebegtek a sötét magasságban és amerre elrepültek, a házak átlátszókká váltak; az angyalok

láthatták kis ágyaikban az alvó gyermekeket, A szívük átragyogott a fehér ingecskéken; de a jó gyermekeké fehérén világított, mint a legtisztább gyémánt. A rossz gyermekeké pedig sötét-pirosan tüzelt, mint a hunyorgó parázs. Az angyalok kis ezüstkrétát tartottak a kezükben és minden ház kapujára parányi ezüst szívet rajzoltak vele, ahol jó gyermekek laktak.

— Most hát tudom már, miből lettem! — gondolta a meséskönyv, amikor az angyalok tovaszálltak és megint csak a rendőr léptei kopogtak a kirakat előtt, a havas gyalogjárón.

— Fájdalom és szenvedés van minden porcikámban és sohasem hittem volna, hogy ezekből szép és jó fakadhat... De mi lesz velem, ha majd öreg és rongyos leszek? Akkor a szemétre kell kerülnöm és elpusztulnom; mert mi hasznát lehetne venni az ócska papirosnak?

A csillagok hidegen sziporkáztak az égen, a könyvnek nem tudott felelni senki. Ám, mikor álomba szenderült újra, az álomtündér halkán kifárta előtte a jövődő ajtaját...

Álmában már ott feküdt a karácsonyfa alatt. A fa ágain színes gyertyák lobogtak, ragyogtak az arany diók, himbálódzott a sok, tarka papíruhas cukor. A fa alatt pedig, a fehér asztalon, ott feküdtek a játékok sorban. Milyen furcsa is volt ez, ott voltak mind, akikkel együtt lakott a kirakatban: a cintányéros bohóc, a bicikliző bádóg-elefánt, a sines vasút, meg a beszélő francia baba.

Az angyal kis ezüst esernyővel csemetett, beszaladtak a gyerekek. Hahó, kicsoda ujjongással táncolták körül a karácsonyfát! Azt sem tudták, melyik játékkal játszanak először. De amikor már mindegyiket kipróbálták és már tövig égtek a viaszgyertyák a karácsonyfán, elővették a meséskönyvet és az édesanyjuk felolvasta nekik a tündérek meséit.

— Nagyon szép volt, mondták a gyerekek, amikor befejezte a mesét és aludni mentek. A legnagyobbik a párnája alá tette a könyvet; és a tündérek eljöttek hozzá álmában és elvitték magukkal Meseországba. Hanem reggel semmire sem emlékezett és ez jól is volt így; de azt tudta, hogy valami nagyon édeset álmodott és egész nap mosolygós volt a kedve.

A napok teltek, a bohóc ruhája már rongyokban lógott le kőctestéről, a kis vasút kocsi-jai összetörték és a francia baba megnémült. Megöregedett a meséskönyv is. A lapjai elszakadoztak és a tábláján a tündérekre ráömlött a csokoládé. A gyerekek megnöttek és akkor föl-vitték az ócska könyvet a padlásra, a többi régi papír közé. Hanem hol volt akkorára a bohóc, a vasút, meg a francia baba? Azok csakugyan a szemétdombra kerültek és senki sem tudja, mivé lettek.

A könyv azonban ott feküdt egy nagy ládában, tömérdek régi levél, meg ócska újság között. Ez volt ám csak a mesevilág! Az ócska újságok réges-régi történeteket tudtak, még

Nagyapó kistiu korából. Háborúról, meg gyilkosságokról beszéltek legszívesebben és ezért a meséskönyv nem is igen szerette őket. Hanem a levelek? Voltak ott olyanok is, amiket Nagyapó irt Nagyanyónak, mikor még fiatalok voltak. Ezek rózsaszín szallaggal voltak összekötve és csupa szerelemről szóltak.

— Mégis csak szép! — gondolta a könyv. A papir hűségesebb, mint az emberek. Itt még most is él Nagyapó és Nagyanyó szerelme, pedig már régen meghaltak és senki sem beszél róluk. . . .

Egy reggel azután összeszedgették a sok ócska papírt és nagy szekéren vitték el a gyárba.

— Mi lesz most vajjon? — töprengett csodálkozva a mesés könyv. — Hát nem a szemétre visznek?

Nem, a meséskönyv története még mindig nem ért véget. A papirgyárba került újra. Ott áztak valamennyien a nagy medencében: Nagyapó levelei, az ócska ujságok, réges-régi irkák és számlák — és amikor egészen ellágyultak és már-már szélfoszlottak, óriási sajtó szoritotta őket egy tömegbe és hatalmas sujkolók bunkózták a tömeget még keményebbre. Huh, ez volt csak a szenvedés! A könyv minden porcikája megmeredt a fájdalomtól és olyan szivós és kemény lett, mint a vas!

— Együtt vagyunk mind? — nézett körül, amikor végre kikerültek a présből. Igen, mind együtt maradtak; és az volt a pompás, hogy mindenre emlékeztek, ami velük azelőtt történt. És mégis mások lettek; vassá keményedtek a fájdalomtól és — ki hinné el? — vasuti kocsi-kereket csináltak a sok ócska papirhulladékból! Pompás gyorsvonati kocsi kereke lett belőlük és míg országról-országra röpitették az embereket, dübörögve dalolták a diadalmas szenvedés győzelmi indulóját.

— Ej be pompás ez! — álmélkodott a mesés könyv és csodálkozva pillantott szét. A kirakatban volt még mindig; a játékok ott álltak körülötte és megvetvén néztek reá. De a mesés könyv nem törődött többé velük; büszke volt reá, hogy mesék vannak benne és papirból készült. Ha véletlenül találkozol velem, te is becsüld meg szegényt!

(Debreczen)

Az igaz szeretetért rendszerint
Igaz szeretettel fizetnek.
Ápold magadban ezt a szép erényt, —
Boldog, ki szeret, s kit szeretnek.

MESE.

Írta és rajzolta: GULYÁS KÁROLY.

Egyszer volt, hol nem volt, mikor még a miskolci kocsonyába se fagyott belé a béka, volt egy gyönyörű szép királyleány, de osztán olyan szép, amelyet ei se képzelhettek, de hogy is képzelhetnétek, mikor a szeméből két szép hajnalcsillag ragyogott, orcája meg fehérebb volt a hónál, feslő rózsabimbó volt ajaka, édes, lágyan zengett muzsikáló hangja, könnyű volt a lépte, ringó a járása, hetedhétországon nem volt néki mása. De hogy is szerették, majd hogy meg nem ették, gyalog nem engedték volna soha ezt a királykisasszonykát, egyik szomszéd kerekét adott a kocsijába, a másik tengelyvégszeget, rudat a harmadik, aztán egész nap így kellemezettte szép magát Csincsilla kisasszony, mert ez volt a neve. Dehát egyszer hogy, hogy nem, mégis letört a kölcsönkért tengely alatta a harmadik szegletház előtt és hát gyalogszerrel maradt a gyönyörű Csincsilla.

Mit volt, mit tennie, bement abba a kis házba, eresz alatt volt ablaka annak is, de én mondom, hogy félküszöböt elkoptatta ragyogó ruhája szegélye, fél gerendát lesurolt feje fölött fehér selyem keszkenője, ahogy belépett.

Hát még aki benne lakott a kis házba, azt hogy elbüvölte-bájlolta ő Csincsillasága, aki pedig senki más nem volt, mint Dulidó nevű ifju.

Nyakaszakadtából keresett egy széket Dulidó a vendégének, egy kis zsámolyt magának s azzal eléje ült Csincsillának, úgy bámulta, se szó, se beszéd mind szakadatlan. Most is bámulna, ha be nem toppant volna a kedves papája Csincsillának, Kokoló király, aki utána jött leányának és abba a nyomba, ahogy látta Dulidó bámulását a Csincsilla szépségén, rögtön azt mondta hogy: kedves Dulidó barátom, ha csakugyan tetszik a leányom, rögtön feleségül adom hozzád, ásó, kapa válasszon el benneteket, mint a kapufélfától az ajtót, csak mielőtt rögtön mindjárt odaadnám, tedd meg fiam nekem elébb azt a kutyabarátságot, hogy hozd el nekem a fellegekig érő fa hegyibe költött szép éneklő aranytollu csodamadár aranyos kis fiókáját, hogy legyen az én öregedő szemeimnek miben gyönyörködni, ha már a leányom is, királyságom is mind a tiéd lesz! Pecsétes gyűrűmmel gyűrűzlek fiannak, itt a kezem, nem

**LEGSZEBB
LEGJOBB
LEGOLCSÓBB** **KLISÉKET**
a kolozsvári Minerva R.-T. cinkográfiai műintézete készíti.
Megrendeléseket felvevő a központi iroda **CLUJ—KOLOZSVÁR**
Str. Regina Maria 1.

disznóláb, — ez egy kívánságom tartom csak magamnak! Így az öreg Kokoló király.

Hát Dulidónak se kellett egyéb, csak hogy ilyen értelmes beszédet hallott világéletében először Kokoló királytól. Tudta pedig Dulidó vitéz, hogy az a fellegekig érő fa, aminek a hegyibe az aranytollu csodamadár fészkel, hejh, oda van gyökerezve az anyaföldbe, vizörvénybe, szörnyűséges rézhegynek a belsejébe, térdig kopik lába, míg ő azt eléri, de hát gondolta magában: Csincsiláért semmi fáradság, nem fáradság, egy rézpitykét is csak megér még majd a királyság is.

— Elhozom én néked, jó Kokoló apám, azt a fellegekarcoló fa hegyibe kelt csoda madaracskát, még időnap előtt, csak osztán el ne felejtse szavad, hogy ezt a gyönyörűséges rozmaringszálat, az én drága Csincsilámat nekem ígérted, — s azzal olyan pusztit nyomott arra a hónál is fehérebb orcára, hogy még a tűz lángjánál is pirosabb lett tőle.

Dehát ez a bucsucsók kijárt szegény Dulidónak, mert osztán mehetett is futton-futvást, lóhalálba, sik mezőkön, ligeteken, kis alacsony nyireseken, magostetejű fenyőkön, ezüstös szélű berkeken, út hosszába, föld széliébe. Még azután még hét vizen, nagy sustorgó örvényeken, zuhogó zuhatagokon, fajtékó hullámok hátán, mind a vizig szárazon, míg csak egyszer valahára valahogy odatalála kerek erdő közepébe, egy rétnek a legszélére, hol odáig voltak nyomok, azontul már nem volt egység.

Hát már itt megállapodott csakugyan Dulidó is. Tudta, ki lakik ott, Kalarábé Jutka, a híres boszorka, aki a fogát is úgy vicsorgatta, mint a házőrző ebe, amelyik farkas volt, s a száját tátotta szegény Dulidóra, majd hogy be nem kapta.

Szerencsére, Dulidó nagy hirtelen kikarodta a rántját, osztán belé a torkába a farkasnak, vége is lett rögtön. De még a gazdája, Kalarábéfejű Jutka néném is kegyetlenül megijedt a Dulidó hamarjárásu kardján, már a torka is viszkedett, hogy most meg ő közelkodik rögvést, csak mégis nyekergett annyit Dulidónak hogy: életemet hagyj meg, amit kívánsz, mind megadom, vékával mérem aranyom!

— Nem kell nékem sem aranyad, sem ezüstöd, harsogta Dulidó keményen, ne is csörögjön sokat lefetéző nyelved, én meg nem ütlek, üssön meg a szebeni hóhér, hanem azt mondd meg, merre az a fellegekbe járó fatetűn fészkelő aranytollu csodamadár, ha ezt megmondod, nem oltom ki a mécsedet, de uk-muk-fuk most rögtön tudjam meg, hogy lóthassak, futhassak toronyirányában arrafelé!

— Csak ez a bajod, lelkem Dulidó, szineskedett a kalarábéfejű, égetni való vén boszorkány, ezen cseppet se busulj, megmondom én drágám, még nem is én magam, itt e cérna-gombolyagom, csak arra menj, amerre látsz, ahol osztán ez a gombalyég cérna megállapo-

dik, oda vigyázz, tovább meneteledre okos szót ott kapsz, csak gurítsad magad előtt, ha megunod újra kezded, csak szem elől el ne vesszed, éjszakára fejed alá tegyed, osztán helyen legyen eszed, osztán minden bizonnal talán eléred azt a felhőkbe nyulángáló fát, legalább is a gyökerit, hogy ha már nem a tetejét.

Köszönte is, nem is Dulidó a kalarábéfejű nagy jóakarátát, azzal futott, futott, hegyen, völgyön, domboldalon, hegyhosszába, völgyszéltébe, hogy egyszer csak mégis elérje a nagy fának a gyökerit.

Hát bizony ment, mendegélt Dulidó, hol a gombolyag után, hol ez ő előtte, de egyszer csak elnyomta a buzgóság, ahogy fejét lehajtotta, bóbiskolás elővette, édes álom elaltatta. El se képzelte, mi szépet álmódott, ahogy hanyattán feküdt, feje alatt gombolyogja, mellette meg rezes kardja. Igaz, hogy az is bolond, aki az álmát elmondja, még bolondabb, aki meghallgatja, de Dulidó, ha mondom, még ennél is bolondabbat álmódott ekkor. Azt álmódta bizony, hogy kardja vége kisarjadzott, sarjadtak rajta szép rügyek, rügyekből hajtások lettek, a hajtások legvégibe aranylevél mindegyikbe.

Jaj, hogy összeverte a lábát örömeiben Dulidó, ahogy felébredt, a szél se verhetne volna össze külömbül karcsu kis bokáit; erre a gyönyörű kis álomra még jobban nekiveselkedett az utazásnak, zörgős harasztokon, ebugatta tájon, hetedhétországon mindenütt kergette, tekergette maga előtt a gombolyagot.

Hát egyszer csak megáll az a híres cérna gombolyag, de úgy megállott, hogy nem ment onnét egy helyből se té, se tova, mintha épen gyökeret eresztett volna. Na, gondolta magában Dulidó, itt vagyunk a szörnyűséges rézhegynek az odva előtt, itt kezdődik a fellegekbe nyuló fának a gyökere.

Ha így gondolta, jól is gondolta, mert csakugyan ott volt a rézhegynek a tövébe, ahol az öreg Taritarkó bácsi lakott. Hát ez a Taritarkó volt osztán csak okos ember; vágott do-

hánya annyi volt, mint a verestorony, olyan csomó, ott tartotta ágya alatt, ahová ugyan soha le nem feküdt, mert egész nap járta egyik szobáját a másiktól egyvégibe, de úgy, hogy folyton gondolkozott. Még nem is úgy gondolkozott ám, ahogy a többi bolondok, hogy hangosan beszélt volna, nem egy félvilágért, hanem amit az egyik szobában kigondolt, azt a másokban felírta, amit a másokban elfelejtett gondolni, azért megint visszatért az egyikbe, így osztán soha össze nem zavarta volna a gondolatait. Hát persze, hogy látogatót dehogyan bocsátott volna be magához, hiszen az kikököntette volna gondolkodásának kerékvágásából; Dulidó is mind döngette a ház nyitott ajtóit, nem is ügyelte a vén totyák Taritarkó. Csak egyszer mégis kipislantott és rákiáltott Dulidóra: most segíthetsz, ha doktor vagy, ide bámulj, Dulidócskám, most segítsél kigondolnom, mit irtam fel a másik szobában és még most se találtam ki, mi az, ami h-val kezdődik, toronyban tartják és harangoznak vele?

— Uk-muk-fuk, ha kitalálom, kapott a szón Dulidó, megmondod-e Taritarkó, merre van a fellegverő nagy fa, annak tetejibe szép aranyos csoda madár?

— Mért ne mondanám meg, jó szíved megmondom, felelte Taritarkó, ha még ezenfelül elhozod azt a galyat is Dulidócskám, amelyiken a kalapom először fennakadt.

Látta Dulidó, hogy ennek már a fele se tréfa, hiszen azt se tudta megmondani Taritarkó, mikor járt kint utoljára a házból, most is kisebb gondja is nagyobb volt annál, hát Dulidó úgy segített magán, ahogy tudott, csak minél hamarabb elérje a nagy fa után a maga madarát, Csincsiláját is. Azzal kapta-fogta magát, levette a saját kalapját, rátűzte egy ág helyire, úgy kiáltotta be a Taritarkó ablakán hogy; harang a te gondolatod, itt meg adom a kalapod!

Na hát az öreg Taritarkó egészen megfiatalodott ettől a nagy örömtől, hogy azt is meg tudta egy füst alatt, hogy miképpen hívják azt, ami h-val kezdődik és harangoznak véie, rögtön kikiabálta teli tüdővel a Dulidó fülibe, hogy: errára — fogd rá, egy irgalmas kiáltás ide a felleglátó fa, fel se mász te a tetejibe, csak a gyökerén lévő vízbe ügyeld, amikor lehozza a szépen zengő szavu aranymadár a fiait, egy ott lesz a víz sodrában, a másik meg az árjában, amelyik ott feléd uszik, szerencséd majd azon nyugszik!

Meg is lapult Dulidó a víz partján egy marti lapu alatt. Hát egyszer égszakadás, földindulás, meg egy nagy szárnycsattogtatás, jön a csodamadár két fiával, le is szállnak nagy zúgással. Az anyjok osztán elrepült, hogy fiait vizre tette, anyányi nagy volt a két fia, gondolta, nem lesz semmi baja egyiknek se. Dulidó is, ahogy a víz sodrába látta a tulsó szélsőt, az innetsőnek megszóta a farkát, leterítette subájával, aztán összekötözte a lábcskáit, osztán be a kebelébe a szép csodamadaracskát.

Mintha csak a markába kapta volna a lábát, úgy inalt a madarával Dulidó. De hej, sok oka is volt a futásra hazafelé Csincsilához. Mert bizony az a vércseszemű, kalarábéfejű, hamiszuzájú boszorkány meg nem bocsátotta Dulidónak, hogy hűséges farkasát megölte; kapta-fogta magát a vén gonosz, fecskepostán küldte el Csincsilának ezt a levelet:

Dulidó ugyan megjárta,
Ahogy felmászott a fára,
Bizony leesett a sárba,
Kitört mind a két ballába,
Felkötötte a nyakába,
Ugy errepelt el a bálba,
Kutya mája a láljába,
Aranyos szép királyleány
Ne is gondolj többet rája.

Hogy elsratta Csincsilla Dulidót, de még mekkora abajgatást vágott, hangos lett tőle az utca, mind a nevét kiáltozta szegény jó Dulidójának, egyetlenegy galambjának.

Dulidó pedig ugyancsak eblábolt ezalatt hazafelé. Gondolta, hogy az anyamadár ha megtámadja is, a kalapját nem veheti el, hiszen azt Taritarkónak adta már ugyanis, a haját meg nem cibálhatja ki amugy is. Dehát az anyamadár mégis rácsapott, ahogy lőtött futott a fiókájával Dulidó, fő, hogy megint kikardotta rántját Dulidó barátunk, mert így ezt rugdosta csak a nagy csodamadár. Vagyis nem is ezt, hanem amit álmodott, az végig bételt csakugyan. Mert kardja vége kisarjadzott, sarjadtak rajta szép rügyek, rügyekből hajtások lettek, a hajtások legvégibe aranylevél mindegyikbe.

Ahogy az óh-bé-Mária béh-nagy madár rugdosta most már az aranyleveleket, lipi-lapijait a kard fájának, azok hullottak, karikáztak, Dulidó körül, szedte is. aki szedhette, boldog, boldogtalan az aranyleveleket, egész életére ur lett belőle.

De egyszer csak elunta a csuda nagy madár rugdosni az arany leveleket a kard hegyről, megérkezett Dulidó a Kokoló király birtokára. Ott már nagyot lélekzett, a kebelébe rejtett csoda-madárfiókéval együtt. Jaj, hogy megörült neki Kokoló király! Rögtön csináltatott neki aranyból kalickát, ezüstből ajtaját, gyémántból vályuját.

De a legszebb madarat, a szépséges Csincsilát mégis csak Dulidó kapta. Milyen boldog volt Csincsilla, amikor látta, hogy nem igaz a kalarábéfejű írása, hogy nincs is a nyakába kötve Dulidónak a lába. Kokoló azonnal feleségül adta Csincsilát Dulidónak.

Azt mondják, akik győzték szusszal a szörnyű nagy evést-ivást a lakodalomban, hogy csak kutya kilenc fult meg a hal szálkájától, amit a szemétre dobáltak a vendégek.

Hiszi a piszi, hogy ti is ne sajnálnátok, hogy ott nem voltatok. De máskor majd titeket is meghivnak, ha lesz még valaha egy ilyen bolond nagy lakodalom.

(Marosvásárhely)

A koldus gyermek.

Irta: BODNÁR IRÉN.

Dideregve, fázva a reggeli szélből,
Kis koldus gyermek siet tova.
Kíváncsin nézik a mezei virágok,
S kérdik: hova?
Hová, oh gyermek?... A nap is csak most kelt,
Ágyadban nyugodnod kellne:
Bágyadtan mosolyg a szegény gyermek:
Oh, bár lenne!

Tavaszi szellőn reszkető virágok
Harmatot ejtnek; tán könnyeket,
S úgy hívogatják a kelő nap sugarát;
Oh, jöjjetek!
Az a kis gyermek amott az uj siron
Reszketve úgy zokog a szélben;
Karját kitarja s könny-könnyet kerget
Bus szemében.

Lassacskán elhull az utolsó könnycsepp,
A virágokon sincs több harmat már!...
A csöndes mező apró dombocskáin
Jár a halál!...
Az uj sir mellett, forró napsugárban,
Halványan, hidegen egy csöpp gyerek,
Anyját kereste s kis szivecskéje
Megrepedett.

(Nagyvárad)

Tamás érdeklődik.

(Beszélgetés Ausztráliáról.)

II.

Apa: Ausztrália fehér lakossága lassan gyarapodott. A sok-sok ezer odaszállított fegyver és a bennszülöttek rossz híre visszariasztották az önkéntes bevándorlásra készülöket. De mikor az aranymezőnek híre elterjedt a világon, minden kalandor nyugtalan lett. Megindult az új népvándorlás Ausztrália belseje felé. A szegény bennszülöttek mindig beljebb és beljebb húzódtak, képzelheted, mi lehetett a véleményük a fehér emberekről. Ők nem láttak másféle idegent, csak olyat, aki csákánnyal turja a földet, kártyázik, iszik vagy veszekszik. Nagy örömmel terítették le egyet-egyet közülök.

Tamás: Hogyan tudtak kezdetleges fegyvereikkel szembeállni az európaiakkal?

Apa: Ha sok ember körülvesz néhány embert, jó fegyver a bot is. A boton kívül dárdat használtak. A dárda nem olyan, amilyen például a rómaiaké volt, hanem olyanszerű, amilyennel évezredekkel ezelőtt a kőkorszak emberei terítették le a vadat és olykor-olykor egymást. A vasat nem ismerték a bennszülöttek, a dárda végére kicsiszolt kődarabot, vagy más éles tárgyat tettek. Jó fegyver ez, különösen ha lesből és biztos kézzel hajítják. Volt azonban a bennszülötteknek egy igazán félelmetes fegyverük: a bumeráng. Bumeráng fából készül és oly sajátságos módon és fufanggal van készítve, hogy visszahull oda honnan eldobták, ha nem talál. Erre azonban ritkán kerül sor, mert rendszeren talál. Begyakorolták ők magukat nagyon a célzásba. Nem is álló célra szokták hajítani, hanem futó állat vagy repülő madár után. Igen

nagy előnye van a dárda fölött. A kidobott dárda nem áll többé gazdája rendelkezésére, az eldobott bumeráng visszahull gazdája lábához, hogy újra használhassa, ha az első dobás nem sikerült. Ravasz fegyver, veszedelmes, sok európai és amerikai életét oltotta ki. A puská elöl mégis meg kellett hátrálnia. Mindig beljebb, mindig terméketlenebb vidékekre szorulnak a bennszülöttek, számuk egyre fogy, bár nagyon-nagyon igénytelenek.

Tamás: Azt mondtad, hogy bent sivatagok vannak. Ha nagyon beszorítják az őslakókat, éhen kell pusztulniok.

Apa: A nyugati részekben kopár sivatagok és bozóttal benőtt területek vannak, de Ausztrália belsejében vannak termékeny földek is. Az éhhaláltól nem kell egyelőre féltünk őket, mert nagyon élelmesek. Megesznek mindent. Ha vadat lőhetnek vagy halat foghatnak, vidám étkezés következik. Csak akkor dühösesek, ha a tűzük ut közben kialudt. A tűzgyújtás tudniillik nehezen megy és sokáig tart. Ezért parazsat pakolnak be és visznek magukkal vándorutjukra.

Ha jó falathoz nem juthatnak, megeszik állítólag a rovarokat is. Kivétel nélkül. Egyesek azt állítják, hogy felássák a földet és onnan szedik ki a férgeket, ha megéheznek. Ha pedig meszomjaznak, gyökereket ásnak ki és azokat rágicsálják. Ez a rágicsálás az éhséget is csillapítja, a szomjúságot is. A gyökérben mindig van egy kis nedvesség, hiszen az szívja össze, néha igen nagy mélységből a talajvizet. Ilyen életmód mellett nem fejlődhetnek erős, egészsé-

ges és szép emberek. Nem is vádolhatjuk őket, hogy különösen szépek lennének. Duzzadt ajkuk, széles pisze oruk, hajuk a négerekre emlékeztet, de testük fejletlenebb. A hiányzó szépséget festékekkel pótolják. A hiányzó ruhadarabokat is festék, meg tetoválás pótolja. Bizony nehéz volna megmondani, honnan és mikor került ez a faj ide. Annyi bizonyos, hogy nagyon régen elszakadt a többi emberfajoktól és önállóan fejlődött. Ausztrália sok-sok évezred óta külön álló földrész és összefüggése Ázsiával már a történelem előtti korszakban megszűnt. Egy darab kőkorszak ez ma is, az ausztráliai benszülöttek életmódja nagyon tanulságos, megtudhatjuk tanulmányozásából, hogyan éltek a mi őseink néhány évezreddel ezelőtt.

Tamás: Ujabb időben sok tisztességes bevándorló jutott Ausztráliába. A fegyencek utódai is becsületes, munkás emberek lettek. Miért nem nevelik a most ott lakó fehérek a benszülötteket? Nincsenek ott hittérítők?

Apa: Vannak hittérítők, de nagyon nehéz a dolguk. Alig tudnak valami eredményt elérni. A benszülöttek annyira megszokták a kóborlást, hogy nem tudnak egy helyben maradni. Aztán van egy emberi szempontból nagyon szomorú dolog. A vad népek mindig a rosszat tanulják meg előbb a fehérektől. A fegyencektől például megtanulták a pálinkaivást, az ujjabban bevándorló kínai munkásoktól az ópium szívást. Elkapták más fajok ragadós betegségeit is. Alig van remény arra, hogy ez a faj sokáig életben maradjon. Lassanként teljesen el fog pusztulni. Én nagyon sajnálom őket, hiszen nem tehetnek róla, hogy a sors erősebb, műveltebb, életrevalóbb és okosabb fajjal hozta őket össze. Ma már egészen megváltozott Ausztrália. Ha az első fegyencek feltámadnának és keresnék a sivár partokat, ahol annyit szenvedtek, sehol sem találják. Városok nőttek ki a földből, a kikötők telve vannak hajókkal. Idegenkedve néznének körül, legfeljebb akkor vigasztalódnának kissé, ha lépten-nyomon ráakadnának a kis kocsmákra, a bárokra. Ez a sok szeszes itallal foglalkozó kereskedő árulja már csak el, hogy itt ma is sokan élnek a régi aranyásók és fegyencek ivadékai közül.

A fehér emberek eleinte sok bajt és csapást okoztak Ausztráliának. Még behozott állataik is kárára voltak a vidéknek. A házi kutya elvadult, csoportokba, falkákba verődött és kíméletlenül pusztította az ottani állatokat. Ezek a vad kutya-falkák ma is sok kellemetlenséget okoznak. Csaknem olyan vadak, mint a farkasok. Megrohanják a nyájukat és a csordákat. Nem az okozza a bajt, hogy sokan vannak. A pásztorok puskával könnyen megvédehetnék a rájuk bízott állatokat. A pusztulás azért nagy, mert a dingók közeledtére szétfut a nyáj, szétszalad a csorda, a dingók aztán üldözőbe veszik a magános állatokat. A juhokat egy-kettőre széttépik, a tehénnek, lóval nehezen bírnak. Főcéljuk, hogy

a borjút, vagy csikót elválasszák anyjától, a fiatal állat rögtön áldozatul esik. De elpusztítják gyakran a kifejlett erős szarvasmarhát is. Addig hajszolják, míg erőtlennül összerogyik. Akkor aztán elbánnak vele. A tudósok egy része azt állítja, hogy a dingó benszülött állat, ujjabb időben azonban azt hiszik, hogy az először ide szállított fegyencek és örök kutyáinak leszármazottja. Irtják puskával, mérgezett hussal, de nem bírnak vele, mert nagyon szapora, óvatos és gyors állat.

Nem bírnak a házi nyullal sem. Náluk nem is házi nyul már a mi kis ugránczó állatunk, hanem mezei nyul lett belőle. Egyes vidékeken annyira elzaporodott, hogy pusztítja a vetést. Mindenféleképpen védekeztek ellene, de olyan szapora, hogy lehetetlen volt kiirtani. Ujjabb időben egy-egy elfogott példányba nyulbetegséget oltanak be és visszaeresztik társai közé. A beteg nyul aztán elterjeszti a nyulak között a veszedelmes ragályt.

Tamás: Miből gondold az, hogy Ausztrália nagyon régen elszakadt a főbbi világrésztől?

Apa: Ezt a tudósok megállapították állat- és növényvilágából. Hiába keressük itt azokat az állatokat, melyek Ázsiára nagyon jellemzők. Viszont nagy számmal találunk olyanokat, melyek a Föld egyetlen pontján se élnek már. Különösen csodálkoztak az európaiak, mikor előtűnik megjelent a kenguru. Ennek az állatnak nagyon sok fajtája ismeretes. Vannak kisebbek és nagyobbak. A nagy kenguru hatalmas állat, még ülve is. Szeret nagyon erősen fejlett hátulsó lábaira telepedni. Ugy látszik, ábrándozik ilyenkor. De azért figyel. A legkisebb nesz sem kerüli el figyelmét. Ha baj van, hihetetlen gyorsan menekül. Szinte repül. Fejletlen első lábaira alig van szüksége, két izmos hátsó lábával megrugja a földet és ugrik. Nem is ugrás már az, hanem repülés. 6–8 métert szökik egyszerre, ha megriaszítják. Egy-kettőre nyoma vész. Félnék, jámbor állat, hamar megriad.

Tamás: Nem lehetne megszelídíteni?

Apa: Mit akarsz vele csinálni? Talán hátsó paripának akarod befogni? Nem is rossz gondolat, egy-kettőre túl volnál az óperenciás tengeren. Sajnálom, hogy erre nem alkalmas. Nem tudnál megülni a hátán, hiszen csak két lábával löki magát előre. Lezökkennél róla azonnal s örökké megemegetnéd a kenguru-lovaglást.

Mikor a kis kenguruk megszületnek, olyan fejletlenek és gyámoltalanok, hogy elpusztulnának, ha a természet nem gondoskodott volna róluk. Az anyjuk hasán egy nagy táskaszerű nyílás van, oda a mama gondosan berakja őket s ott melengeti a kicsinyeket.

Sok különös állat él Ausztráliában még abból a korból, mikor az egyes állatfajok nem váltak el olyan nagyon egymástól. Ebben a tekintetben is olyan ez a világrész, mint a többi világrészek lehettek néhány ezer évvel. Egész sereg különös emlős állata és olyan madara van,

melyek közül egyet sem láthatunk más helyeken. Bizonnyára hallottad már hírét a lantmadárnak és a paradicsommadárnak.

Még a fák és virágok között is találunk olyanokat, melyek a Föld más területén nem fordulnak elő. A tudósokra azt a hatást tette Ausztrália, mikor megismerték, mintha a régi világnak egy darabja maradt volna ránk. Ezért gondolták azt, hogy ez a terület függetlenül fejlődött a többi világrésztől.

Tamás: Talán azért is idegenkedtek a bevándorlók Ausztráliától, mert szokatlan volt az állat- és növényvilága?

Apa: Nem hiszem. Olyan állatok kevés számban vannak, melyek az emberre veszélyesek. De a veszedelmes állatok sem ijesztik el a bevándorlókat. India tele volt veszedelmes ragadozókkal és mérges kigyókkal, sőt gyilkos betegségek csiráival, mégsem riadtak vissza a bevándorlók. Maradjunk csak a mellett, hogy a fegyverek és a benszülöttek rossz híre riasztotta vissza a fehéreket. Azt is hozzátehetjük még, hogy nagyon messze van tőlünk és hogy vitorlás hajóval veszélyes volt a megközelítése. Itt a tenger a zátonyok hazája. A korall zátonyok sok-sok mérföldre a parttól párhuzamosan futnak, mintha a természet erős fallal akart volna védeni a szárazföldet a bevándorlók ellen. A

viharok is gyakoriak azon vidéken, ma is erős elhatározásra és nagy kitartásra van szükség ehhez az úthoz, különösen olyan embernek, aki nem szokta meg a tengert. Ha a partok jobban megközelíthetők lettek volna, a kínaiak régen benépesítették volna. Ők már a fehérek megérkezése előtt évszázadokkal ismerték Ausztráliát, fel is keresték hajósaik olykor-olykor, de nagy jelentőséget nem tulajdonítottak neki.

Tamás: Most egész Ausztrália az angoloké?

Apa: Az angolok az urak egész Ausztráliában. Ne gondold azt, hogy az anyaország parancsol, ők meg engedelmeskednek. Az ottani államok majdnem teljesen függetlenek Angliától. Nemrég szövetségre léptek egymással. Bizonyos ügyekben közösen határoznak, más dolgokban egymástól is függetlenek. Nem sok idő fog eltelni, mikor az ausztráliai egyesült államok ép olyan függetlenek lesznek, mint az amerikaiak. Jelentőségük azonban még sokáig csekély lesz a világpolitikában, mert a lakosság még mindig nagyon gyér. A bevándorlók még ma is szívesebben mennek Amerikába, mint a szörnnyű messzeségben levő Ausztráliába. Ausztrália viszonyait a legtöbb ember nem ismeri, míg az amerikai viszonyokkal többé-kevésbé tisztában van. Legalább is azt hiszi, hogy tisztában van.

(Budapest.)

A debreceni kolbász.

Egy huncut suszterinas megakarta tréfálni Kocsonya házmester urat. Késő este, kapuzárás után, felakasztott a csengő zsinórjára egy pár debreceni kolbász.

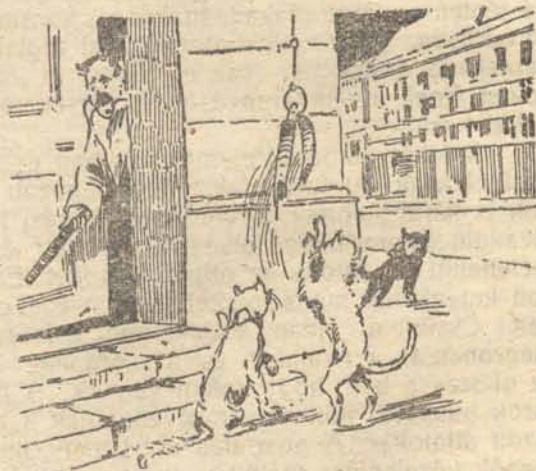

Amint gondolta! úgy is lett. A kolbászt kerülgetni kezdte egy éhes macska és, mint aki jól végezte dolgát, eltávozott. Kacagott magában, mert sejtette, hogy mi lesz ebből. Cirmos pajtás nem sokat gondolkozott: nagyot ugrott s belevágta körmét-fogát a csá-

bitó kolbászba. Persze, megrándult a csengő... és Kocsonya bácsi dörögve lépett ki a kapun. Már tartotta is a markát, hogy átvegye a kapupénzt. De még csak egy macskát sem látott: Cirmos pajtás is kerekét oldott.

— Csengetett a fülem, — gondolta Kocsonya ur és bosszusan visszavonult.

Időközben Cirmos pajtás meghívta két barátját a pompás lakoma maradékaira Udva-

riasan engedte, hogy előtte ugráljanak fel sorban.

— Parancsoljon, Fehér urfi!

— Csak ön után, Fekete kisasszony!
 — Talán a kedves házigazdánk. . .
 Végre is Fekete kisasszony engedett a szíves kínálásnak.

Hanem az az átkozott csengő megint megszólalt. Cirmos pajtás már tudta, mit jelent ez . . . újra elinalt, faképnél hagyva a vendégeit. Boldoguljanak a házmesterrel, ahogy tudnak. No, de a lépések zajára bizony megugrott Fehér urfi is, Fekete kisasszony is.

Kocsonya ur most már élt a gyanuperrel s botolt hozott magával, hogy ha megint megtréfálják, fejbe kolintsa a tréfáskedvű éjjeli látogatót. Hát hiszen jól is tette, hogy botot hozott: legalább volt mivel ütnie a három cica nyomát. A debreceni kolbászt még mindig nem vette észre. Igaz, hogy nem is sok maradt már belőle.

Ezalatt macskakörökben hire futott Cirmos pajtás vendégszeretetének és valóságos macskacsődület támadt. A csengő egy pillanatra sem hallgatott el, sorba ugráltak a macskák a zsinórra.

Olyan csengés, bongás, nyávogás, miákolás volt ott, hogy az egész ház felébredt és a lakók ijedten dugták ki a fejüket az ablakon.

Kocsonya ur most már komolyan megragudott. Gyertyát és forgópisztolyt hozott magával. Itt ma emberhalál lesz! . . . De hát nem

lett. A macskák szétszaladtak, a kolbászból egy falás sem maradt és Kocsonya ur mai napig is azt hiszi, hogy kísértetek tréfálták meg.
 (Kisbacon.) Elek nagyapó.

BCU Beszámoló a nyári vakációról. I.uj

— Tizedik közlemény. —

Pethő Ervinke, Ákos: Kedves Nagyapó! Nagy örömmel kezdek hozzá, hogy e levelet megírhasam, elsősorban azért, hogy eszembe jutnak azok a szép napok, amelyeket a nyáron eltöltöttem és másodsorban még egy reménység is biztat, hátha nyerek e levéllel egy szép és jó könyvet. De, hogy unalmas ne legyen e levél nagyapónak, máris hozzákezek mindjárt a vizsgám után történt események elsorolásához.

Vizsgám, amit a harmadik elemiről tettem, tiszta kitűnő volt, jöllehet, románul kellett letenni, mivel itt az állami iskolába járok. Édesapukám megígérte, hogy vesz nekem egy kis szamarat, ha jó bizonyítványom lesz és be is váltotta ígéretét. Egy reggel arra ébredtem, hogy egy kis csacsi fogadott az udvaron, aki Vezér névre hallgatott és egész nyáron mulattam vele, az itthon töltött időben. Mert bizony én utaztam is nyáron, mégpedig Magyarországon. Nagyon körülményes utazás volt ez, mert mindenütt sokat vártunk, különösen a határállomásokon, ahol még engem is megkérdeztek, mit viszek magammal, a podgyászunkat pedig jól átnézték a vámhivatalnokok. Annál kellemesebb volt a vonaton, az ablakokon át nézni a vidékeket, a szép virágokat és az elmaradozó házakat, míg végre egy egész napi utazás után elértünk egy szép kis városba, Nyírbátorba, ahol már jó kényelmes kocsival vártak rokonaink. Nagy örömünk volt a rokonaink viszontlátásán és itt egy egész hetet töltöttünk,

de csak családias körben, mivel apuka azt mondta, hogy most csak pihenjek és semmivel se foglalkozzam. De most jut eszembe, lakásunkkal szemben volt egy nagyon régi ref. templom, azt megnéztük és ott láttam Báthory Gábor sírját és rajta a szobrát. Egy hét eltelte után Budapestre utaztunk, ahol sok mindent láttam.

Estefelé érkeztünk Pestre. Már a vonatból a sok villanylámpa, mintha csillagok lennének, úgy tűnt fel, hát még amikor megláttam a villamos kocsikat kivilágítva, nem tudtam hova lenni az ámulattól. Én amig csak be nem értünk egy nagy szállodába, mindig ezeket néztem. A szállodában mindjárt le is feküdtünk, mivelhogy ki voltunk fáradva. Apuka azt mondta, hogy másnap mindent megmutat, még a lánchidat is, ahol egy csokoládé láncot kell elharapni, mielőtt átmennének raja. Reggel már hét órakor felkelünk, megreggeliztünk és fiákkeren Budára mentünk. Utközben apuka megmutatta, hogy melyik nagy épületben végezte el az egyetemet és megmutatta a mindjárt mellette levő Nemzeti Múzeumot is s mondta, hogy 48-ban innen szavalt Petőfi a népnek. Nemsokára a Lánchidhoz értünk. Már előre jelezte apuka és én mind azon gondolkodtam, hogy milyen is az a csokoládé lánc. Amikor odaértünk, akkor láttam, hogy csak tréfa volt az egész. Ott bizony mi szépen átmentünk és egész délelőtt a budai hegyeket jártuk. A királyi palotát, meg a várat néztük meg, azonkívül láttam

ott a hegy oldalán sok sok kistornyú épületet. A következő napokon a városligetet és az állatkertet néztük meg, míg végre ismét vonatra ültünk és haza jöttünk. Edesapukám azt mondotta: mindenütt jó, de legjobb otthon. Én is úgy találtam, hogy igaz ez a közmondás.

Pár nap múlva apukám azt mondta, hogy most már elég volt a pihenésből s valami foglalkozás után nézzek, nem bánja, akármilyen is az, csak ne töltssem dologtalanul az időt. Én azt feleltem: hallottam, hogy a községházáról elmegy a gyakornok, oda szeretnék menni dolgozni. Azonnal el is mentünk és a jegyző bácsinak előadtuk az ügyünket, aki fel is vett 20 lei havi fizetéssel. Délelőtt 8—12 óráig kellett hivatalban lenni. Eleinte másolásokat csináltam, később már fontosabb ügyeket bíztak rám, még a pénzküldeményeket is ideadták, hogy a postán feladjam. Délutánonkint 2 től 3-ig hittanórára jártam, azután pedig mindennap fürödni mentünk. Ez volt legnagyobb élvezetem. Tizenkét nap múlva azt mondta apukám, hogy kérjek 3 napi szabadságot, mert kirándulunk a szomszéd faluba, egy kis fürdőhelyre, Krasznabéltekre. Én azonnal ir-

tam kérvényt a jegyző bácsinak. Három napi szabadságot kértem, amit meg is kaptam, 20 lei előleggel együtt, de én nem költöttem el a pénzt, jó helyre eltettem. Igen szép fekvésű helyen voltunk, meg is fürödtünk és sokat játszottunk a többi gyermekekkel. Három nap eltelté után hazajöttünk és én tovább folytattam az irodai munkát és azon gondolkodtam, hogy mit fogok csinálni a megtakarított fizetésemmel, míg végre előálltam és azt mondtam apukámnak, hogy én elkérem a jegyző bácsitól a következő hónapra járó 20 leit is, mivel egy igen szép és tanulságos gyermekujságot olvastam itt, melyet meg akarok rendelni. Apuka beleegyezett és július 15-én meg is rendelte nekem a Cimborát s így jutok én ahhoz, hogy kedves nagyapónak most a levelet megirtam.

Evvél vége is van az én levelemnek, mivel a többi időt már csak úgy töltöttem el, ahogy azt már leirtam. És kérdem nagyapót, hogy meg van-e elégedve a vakációi mulatságommal? (Meg vagyok elégedve, igen-igen meg vagyok elégedve.)

(Folytatása következik.)

A zöld elefánt története.

(Regény a diákéletből.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Írta: FÁBIÁN GYULA

NEGVEDIK FEJEZET.

Krausz Simit álarcos banditák elrabolják. Kinzó kamrába vetik. Krausz Simi a torkának köszönheti, hogy eleven megszabadul. Haza kerül. Simi rengeteg vizet iszik.

Pénteken reggel Krausz Simi iskolába indult. Emlékszünk még Simire. Ő volt az, aki bentmaradt az osztályban szellőztetni, amikor Kása zsebe kigyulladt.

Simi elindult. Szépen elbucsuzott a papától, mamától, az egész családtól és utnak indult.

A pénteki nap szerencsétlen nap. Erre Simi soha nem gondolt, nem volt babonás. Amint a Perint patak hidjára ért, egyszer csak különös alakot látott maga felé közeledni. Egy nálánál erősebb fiú volt az, kifordított kabátban; az arcán fekete álarcot viselt.

Simi nevetett, de csakhamar elment a jókedve, amikor az álarcos pisztolyt szegzett homlokának és vészzen hangon így szólt:

— Halál fia vagy, ha segítségért kiáltasz!

Simi hátrafordult, hogy majd elszalad, de akkor a hid másik végén is állott már egy álarcos, pisztolyos alak. Nem volt szabadulás!

— Egy mukkanás nélkül kövess minket!

Mit volt mit tenni?! Simi lehorgasztotta a fejét és engedelmeskedett. Az egyik álarcos előment és vezette őket, a másik hátul vigyázott rá. Sok ember látta is őket.

— Ni! Rablósat játszanak a gyerekek. Azal nevetve tovább mentek. Csak látták volna, hogy milyen vészzen komoly dolog játszódik

le a szemük előtt, hogy siettek volna megmenteni Simit! De ki gondolt ilyesmire? Senki...

A Perint partról bekanyarodtak a parkba. Azon áthaladva, az oladi domb aljába értek. Itt megállottak.

A vezető álarcos kendőt vett elő a zsebéből.

— Sajnálom, de be kell kötnöm uraságod szemét. Ráborította a kendőt Simi fejére. Krausz Simi valami ismerős illatot érzett kiáradni a kendőből. Valami furcsa dohányszagot, amit már érzett valahol. De hol? És mikor? — arra már nem tudott visszaemlékezni.

A vezér megforgatta párszor Simit a tengelye körül, úgy, hogy kissé elszédült.

— Indulhatunk!

Krausz Simi kavicsos utat érzett a talpa alatt. Majd fölfelé mentek egy darabig. Rövid idő múlva megállottak. Valami ajtó nyikorgott, hűvös, nedves levegő csapta meg arcát. A kezét eleresztették, kulcszörgést hallott. A kendőjéhez nyult. Lekapta.

— Hol vagyok?!

Homályos kamarafélében állott. A szűk ablakon vasrostély. Odarohant, kinézett. Az ablak alatt a két rabló állott. Épen az álarcukat vették le. Krausz Simi kíváncsian leste, milyen arcokat pillant meg?

— Kása Máttyás! Varju Miska!! ordított föl mint a sebzett oroszán. — Ne tréfálgatok! Bocsássatok szabadon, had futok az iskolába, talán a második órára még odajutok!

— A fogoly maradjon csöndben, — szólt komoran Kása Holmes. — Ön szörnyű gyanu súlya alatt roskadoz! Amíg bűnét be nem vallja, addig innen meg nem szabadul!...

— Én! Gyanu alatt? Mit vétettem én?...

— Lopás...

— Micsoda?! Lopás!? Mindjárt hasba ruglak!! — Kiáltotta Krausz, meglepedve arról, hogy köztük vastag fal áll ellent minden rugásnak.

— A zöld elefánt... — szólalt meg szótárgoltan Holmes és mereven áthatóan pillantott Simire.

— Bolond vagy, Mátyás! — De amikor látta, hogy azok nem tréfálnak, magába roskadva leült egy köteg száraz szőlővenyigére és arcát kezébe temette.

Holmes élesen vizsgálta áldozatát, majd leült Watson Miskával egy nagy diófa árnyékába, szemére huzta detektív sapkáját, rövid pipára gyújtott (Simi újból megérezte azt a bizonyos illatot) és elgondolkozva maga elé bámult.

Teltek, multak az órák. Krausz Simi elcinte mérgelődött, később unatkozni kezdett. Elővette a természetrajz könyvet, olvassgatta a skorpiót. Majd nagy éhséget érzett. Űtötte a hasa a tizenegy órát. Ezt az időt Simi gyomra mindig hangos korgással jelezte. Itt a nagy huszperces szünet ideje. A délelőtti uzsonna! Vajas kenyér! Főtt tojás! Császárszemle!.. Simi zsebébe nyúlt. Idegesen kotorászott benne.

— Hol a tizóram?! A darab kenyér és a finom ementáli s élet! —

Az ablakhoz rohant. Kitekintett. Holmes ép akkor vágott le egy szelet sajtot és tempósan a szájába dugta.

— Rablók! Zsiványok! Adjátok elő a tizóramait! —

Holmes fölneszelt. Becsukta a bicskát, fölállt és odajött az ablakhoz.

— Ha bevallod, hogy te loptad el a zöld elefántot, akkor elmehetsz! —

— Mitéle elefántot? Hogy jöhetnék én egy elefánthoz?!

— Csak ne tagadd. A zöld elefánt a Grümbaum bélyege. Ezt azalatt lopta ki a bűnös, amíg az osztály kint járt a pipázás után és te egyedül maradtál bent szellőztetni a teremben. Csak te voltál ott! Csak általad tűnhetett el a zöld elefánt.

— Te pedig nem zöld elefánt vagy, hanem zöld számár! — förmedt föl Simi mérgeesen. Én nem tudok arról a bélyegről semmit.

— Tudsz bizony. Az én logikámon nem jársz tul. De majd vallasz, ha a kinzó kamra borzalmait éreztetem veled!!

— Matyi. Édes Matyi. ...

De Holmes Mátyás nem hallgatott rája. Könyörtelenül otthagya Simit az ablaknál és elment.

Krausz megunt a tréfát. A székesegyház déli harangszavát hordta fülébe a szellő. Iste-

nem! Milyen andalító zeneképen hangzott máskor ez a kedves hang! És most? ... Krausz Simi szive és bele összeszorult. Sirni szeretett volna.

Holmes és Watson is hallotta a harangszót. A diófától nem messze, kitepték a gyeget, száraz galyakat hordtak össze és tüzet raktak. Vigan ropogott a tűz. Holmes szalonnát, kenyér darabot vett elő. A szalonnát nyársra tűzte, a parázs fölé tartotta. Fölséges illat szállt el a levegőbe. Simi kitágult orrlyukkal szívta be a hűvös párázatot. Szeme kidülledt, a nyál összefutott a szájában. A szalona lecsepegő zsirja sercegett a parázon, Mátyás időnkint a kenyérre csurgatta és nagyot harapott a zsirtól illatos kenyérből.

— Jaj nekem, — nyöszörgött föl Simi, mintha szíven szurták volna. Piros, zöld, kék fénykarikák táncoltak a szeme előtt.

— Nos mi baj? — kérdezte Holmes Mátyás. Odalépett újból az ablakhoz. — Éhes vagy? Parancsolsz talán valami ebédet?

— Igenis, megéheztem. És elpusztiulok, ha valamit nem kapok enni.

— Watson, keress valami ételmelet a vádoltoknak.

Varju Misi keresgéltni kezdett az iszákjában.

— Találtam valamit! — Ezzel odalépett az asztalhoz és hosszukás tárgyat helyezett a párkányára. Simi odanézett, Találgatta, mi az? Végre ráismert. Remény dagadozott szívében. Az a valami rendes, élvezhető nagy darab sóshering volt. Egy darabig nézte! Hering és hozzá egyetlen példány, minden saláta nélkül. Mi az egy éhes kebelnek? De mégis csak elverheti vele az éhségét. Szomoruan vette a kezébe, kiszedte a hal gerincét. Egészen friss és jóízű volt. Megette az utolsó morzsáig. Határozottan izlett neki.

Sokkal megelégedettebben nézte, hogy ebédnek Mátyás és Misi. Azok jóízűen falatozták a pompás szalonnát és kenyeret. Amikor megébedeltek, Mátyás pipára gyújtott. Misi eltávozott, de csakhamar visszatért, a kezében nagy kőkorsóval.

— Watson! Wyskit szódával! szólalt meg Holmes. Misi odavitte a vizes edényt. Mátyás a szájához emelte a korsót. Krausz Simi szeme mohón odatapadt, látta, hogy a korsó falát harmat lepi be. Hej, micsoda pompás, hideg forrás-víz lehet abban. Mátyás arcára kiült a gyönyörűség. Krausz veritékezett. Amikor Matyi kortyantott, ő is mindig nyelt egy nagyot. Nagyon megsomjazott a sósheringre. Végre letette Mátyás a korsót.

— Vízet, fiuk, kurjantott Simi.

— Azt már nem! válaszolt Holmes. Addig, míg ki nem vallod, hová lett a bélyeg, egy csöpp nem sok, annyi víz sem fut le a torkodon.

Simi előtt elsötétült a világ. A szomszág kegyetlenül belemart a torkába. A szája kicserepesedett, a halántéka lüktetett. Ugy érezte, mintha az elfogyasztott hering uszkálna a gyomrában,

majd nőni kezdene, nagyra, akkorára, mint a cethal, rágná a belsejét és ezt a kint, gyötrelmet csak egy korsó vízzel lehetne eloltani. Térdre roskadt.

— Az Isten irgalmára, vizet! Vizet! Mert meghalok!

— Nincs irgalom addig, mig nem vallasz.

— Nahát legyen. Vallani fogok! Csak hozd azt a vizet!

Mátyás odalépett a korsóval az ablakhoz.

— Halljuk.

— Én csak annyit mondhatok, hogy amikor a fiuk kimentek az osztályból, én az ablakokat nyitogattam, Csapó tanár ur fölvette a Grünbaum albumját és nézegette. Mit csinált azután, már én azt nem tudom, mert hiszen én háttal álltam feléje és az ablakokkal foglalkoztam. Ennyit mondhatok.

Varju-Watson meglepetve szólalt meg:

— Micsoda? Te azt hiszed, hogy Csapó tanár ur? . . . itt elharapta a szót. Majd nevetni kezdett. Hosszan, édesen kacagott, hempergett a gyepen, tótágast állott, cigánykerekeket vetett. Fuldoklott a kacagástól.

Holmes hátbavágta Watsont.

— Ne röhögj hát annyit! Maradj komoly!

— De mikor muszáj nevetni! Csapó tanár ur! Hihhi, hahaha, brühühü! Jaj de jó! Régen mulattam már annyit, te — Holmes! Uramisten! Micsoda hecc lesz még ebből!

— Watson! Ismételten komolyságra intelek! Folytassuk a vallatást! A bűnös tagad, pedig a logika megcáfolhatatlanul ellene szól. Készüljünk erélyesebb vallató módszerekhez. Vádolt, újból erélyesen felszólítom, vallja be vétkét és vegye ki kabátja balzsebéből a zöld elefántot!

— Nincs nálam, te hóhér! — hördült föl Simi. Hallani sem akarok többet erről az örült-ségről! — Lefeküdt a földre, a kezével befogta a fülét és csöndes érzéktelenségbe merült.

— Watson, elő az állatokkal!

Varju Miska egy skatulyát huzott elő és tartalmát beleöntötte az ablakon keresztül a kinzó kamrába.

Simi borzalommal vegyes undorral ugrott föl. Egy nagy halom varangyos béka hevert a földön. A békák megmozdultak, mászni, ugrálni kezdtek feléje. Elszörnyedve rohant az ajtóhoz, sirva, kiabálva verte, rázta, de az nem engedett. Egyszer csak az ajtó alatti hasadékból egy nagy vizisikló kuszott elő. Simi féltájtalan robogott vissza a szoba közepére. De új borzalmak vártak rá. Akkor már egy csomó egér futkosott szanaszéjjel, cincogva a szoba padlóján.

Simi az ablakhoz rohant, megragadta a vasrácsot, dühösen megrázta és olyan kiáltás szakadt föl a torkából, mint amikor az oroszán elordítja magát, ha verembe esett.

— Rablók! Gyilkosok! Segítségg!

A nagy kiabálásra visszhang felelt a szülő sövénye mögül.

— Hej, mi az?! Mi történik ott, abban a kunyhóban?

Holmes és Watson meghökkenve nézett oda. János, a szőlőpásztor jelent meg puskával a vállán és arrafelé közeledett Hej! a két lurkónak sem kellett egyéb! Ugy eltaláltak onnét, hogy János bácsi észre se vehette őket.

Krausz Simi boldogan lélekzett föl.

— Mit cselekszik itt a fiatal ur?

Krausz Simi nyelt egy nagyot. Elmondja hogy került ide? Az álarcos rablók, a hering, a víz, a békák, kígyók, egerek és a zöld elefánt! Eh! Micsoda szamárság! Az egész világ nevetne rajta. El nem mondaná ezer elefántért sem! Inkább leharapja a nyelvét...

— Hát itten tanulgattam, elaludtam, valaki ezalatt tévedésből rám zárta az ajtót...

— Oszti rosszat álmodott. Bizonyosan bika kergette, erre kiabálni kezdett és fölébredt. No jó, hogy meghallottam a lármát, mert különben itt kuksolhatott volna, ki tudja, meddig? —

János bácsi kotorászott a tarisznyájában. Egy nagy csomó kulcsot szedett elő. Az egyik beleillett a zárba. Egy csattanás, Krausz Simi kiugrott a kinzó kamrából. Kereste a vizes korsót. Nem találta, Matyiék elvitték. Erre mintha puskából lötték volna ki, úgy rohant a dombról lefelé.

János bácsi fejcsóválva nézett utána...

(Folytatása következik.)

FEJTÖRŐ.

A sorsolásban való részvételre egy rejtvény megfejtése is jogosít!

A rejtvény megfejtését, a megfejtők és nyertesek névsorát egyszerre, a megfejtést követő hónap végén közlöm!

A megfejtések beküldésének határideje a hónap 10-ik napja.

Számrejtvény.

Beküldte: Kondrai Gerő.

13 14 19 24.	Viziállat,
24 25 23 23 19.	Közösépület.
32 35 89 29.	Gazdasági eszköz.
3 7 33.	Benne aluszunk.
4 5 12 3 23 27.	Leánynév.
10 9 20 11.	Nagyszám.
32 24 21 22 2.	Viziállat.
34 27 17 24 30 31 33 36.	Török katona.
15 26.	Itt közlekednek.
28.	Mássalhangzó.

1—35. Pósa Lajos egyik versének kezdő sorai

Betűrejtvények.

— Beküldte: Kiszely Sándor. —

I D Ő, E M B E R

I D Ő, E M B E R

I D Ő, E M B E R

— Beküldte: ifj. Isa József. —

Ko Ko

Elek nagyapó üzeni:

Minden levél a így a rejtvénymegfejtés is egyenesen Elek nagyapó címére: Kisbaczon, (Bajánii (Nici) u. p. Nagybaczon, (Bajánii Mare) Háromszék megye (Jud. Treiscaune) küldendő, akkor idejében kaptok választ. A levélírás egyik fontos szabálya, hogy benne legyen a levélben: hol kelt, melyik évben s melyik hónap hányadikán!

Várady Ilonka Dés. Már rég ideje olvassátok a Cimborát s most jut eszetekbe, hogy bemutatkozzatok. A szent Ferenc rendi zárda iskolájának harmadik osztályu növendéke vagy s te vagy édesapádnak a legnagyobb leánya. Katinka hugoddal együtt olvassátok a verseket és meséket, amelyeket nemcsak Miska és Karcsi öcsétek, meg a kis Böske hallgat nagy örömmel, de a ti nyolcvankét éves nagymamátok is. Sokáig elmaradt a levélírások amiat is, mert nem tudtátok, hogyan írjátok meg a levelet. Édesapátok igen helyesen azt mondta, hogy a levelet a ti gondolkodásotok szerint kell megírni. Bizony, az is a helyes, hogy a magatok lábán járjatok s örömmel látom, hogy igen szép és helyes a járásokot. — *Várady Katinka Dés.* Te külön irsz nagyapónak, ugy látszik, azért is, mert Ilonka az általa felsorolt gyermek csapatból kihagyta Béla bátyátokat. Valóban, szép nagy család a ti családotok s bizonyára nem szűkölködnek a szüleitek gondban, hogy mint neveljenek fel titeket. Nem lehetek eléggé hálásak a ti jó szüleitek iránt, s hiszem is, hogy azok vagytok és azon igyekeztek, hogy mennél több örömet szereztek. — *Greisiger Jenő.* Téged különösen a Tamás érdeklődik érdekel, szüleidnek is tetszik a Cimborá, egyről azonban megelégedtél: nem tudom, honnan írtad a leveledet. Ezt pótolod a következő leveledben. Rejtvényeidből válogatok. — *Récs György Szilágyosmló.* Nagyon tetszik neked a Cimborá, szereitek a testvéreid is és a szüleid is. Ernő bátyád Kolozsváron tanul a református főgimnáziumban, te pedig otthon a román gimnáziumban, Zsiga öcséd a negyedik elemiben. Szóval, a testvérek el vannak szakítva egymástól, de azt hiszem, ez még erősíti benneteket a testvéri szeretetet. Szívesen látom ezután is a leveleidet. Rejtvényeidből válogatok. — *Munk Olga Nagyvárád.* Amiat nem írtál még eddig Nagyapónak, mert skarlátos voltál nyolc hétig és sokat kellett pótolnod az iskolában. Örömmel látom leveledből, hogy a mulasztást máris pótolád. Annak azonban már kevésbé örvendek, hogy annyira el vagytok szakítva egymástól ti testvérek Egyik fiu testvéred a brüni egyetemen tanul, egy leánytesvéred Bécsben, két másik leánytestvéred Budapesten. Képzem, milyen nagy az örömeitek, amikor a nyári vakációra mind hazakerültök A bizonyítványod, amint látom, általános kitűnő s erre annál is inkább büszke lehetsz, mert minden tantárgyat románul tanulsz s amelleit az írásod is teljesen kifogástalan. A verses rejtvényed sorra kerül. — *Szebeni Rezső Brassó.* Ötödik gimnazista vagy és eddig szeggyeltesd olvasni a Cimborát. Most azonban vége a szeggyennek, mert látod, hogy szép számmal vagytok ötödik, sőt hatodik gimnazisták is Általában örömmel látom, hogy az erdélyi serdülő ifjuság megtalálja a maga olvasnivalóját a Cimborában épp úgy, mint az alsó gimnazisták és az elemi iskolai tanulók, minthogy erre különös nagy gondom is van. Rejtvényeidből válogatok, örömmel várom további leveleidet. — *Nagy Mancika Barót.* Írtam a kiadóbácsinak, hogy pótolja a tizedik számot s eddig bizonyon pótolta is Remélem a nyáron meglátogatsz Kisbaczonban. A névjegy rejtvényed sorra kerül. — *Spiegel Magda Szatmár.* Azt e pillanatban még nem tudom, hogy bejutsz-e a nyertesek közé Kukta Jankó levelének a helyreigazításával, de az bizonyos, hogy felesleges munkát nem végeztél, mert mindenesetre gyakoroltad magad a helyesírásban. — *Fekete Imre Nagyvárád.* Uj unokám vagy, ez az első leveled, de remélem, nem lesz az utolsó Bátran küldhetsz be mesét, én szívesen olvasom, s ha nem is lesz tán alkalmas a közlésre, ezen majd nem kell busulnod, mert az a fő, hogy gyakorlod ma-

gadat a fogalmazásban és a helyesírásban. Remélem, hogy negyedik liceumista bátyád, Laci, szintén hűséges olvasója a Cimborának — *Klein Irén Arad.* Nagy volt az örömed, hogy megkaptad a nyeremény könyvet, ígéred, hogy ezentul mindig beküldöd a rejtvényeket. Azt írod, annyit olvasol, hogy anyukádék nem győznek olvasnivalóval. Azt jól teszed, hogy olvasol, természetesen, jó könyveket, de mint az évésben és írásban, ugy az olvasásban is mértéket kell tartani. — *Lónyai Feri és Blanka Gyulafehérvár.* Ha van felesleges példány, a kiadóbácsi pótolja az ötödik szám r-gény mellékletét. Örvendek, hogy meggyógyultatok, s így remélhetően megint szorgalmasan írtok nagyapónak. Ha Gyulafehérvárra megyek, mindenesetre meglátogatlak, mert igazán kíváncsi vagyok a Blanka által készített tortára. — *Walter Péter, Jenő és Bandi Beszterce.* Ugy emlékszem, válaszoltam is a március 12-én kelt leveletekre, tehát megkaptam. A pontrejtvények jó, sorra kerül. Az írásotok külön dicséretet érdemel. — *Kovács Viktor, Temesvár.* Demcsak neked, a szüleidnek is megtetszett a Cimborá. Ennek igen örvendek, nemkülönben, annak is, hogy téged különösen a Tamás érdeklődése érdekel. Az előfizetést legcélszerűbb egyenesen Szatmárra küldeni a kiadóhivatalhoz. Rejtvényeidből válogatok. — *Heim Klári és Tibi Magyarpécska.* Beteg voltál a télen, amiat nem írtál idáig. Most a negyedik elemibe jársz és azt hiszed, gyengébb a magyar írásod, mert románul tanulsz. Én nem találok gyöngének az írásodat s az, hogy román és általában más nyelveket tanulsz, nem fogja meggyengíteni a magyar írásodat, mert hiszen millió számra vannak emberek a világon, akik több idegen nyelven irnak és beszélnek, de, természetesen, mindenki a maga anyanyelvében a legerősebb. A tantárgyak közül csak a számtanra haragszol, de ha anyukád segít, hiszem, hogy ezzel is ki fogsz békülni. Örvendek, hogy Tibi öcséd, akit ti Öcsikének szólítottok, az első tanulók közé tartozik a második elemiben. Örömmel látom ezután is leveleidet s remélem, hamarosan megszólal a ti Öcsikétek is. — *Pali Nagyvárád.* Azért, hogy nem vagy előfizetője a Cimborának, csak számonként veszed, bátran beküldheted a megfejtéseket és küldhetsz rejtvényt is. — *Mikoss testvérdk Arad De!* hogy nem alkalmatlanok a leveleitek, sőt ellenkezően. Az meg, hogy már messziről megismerem a leveleteket, éppenséggel nem jelenti azt, hogy csunya az írásotok. Ismerem én minden unokámnak az írását, aki rendszeren ír nekem. Hát csak írtatok bátran ezután is, minden leveletek öröm nekem — *Benkő Katinka Szilágy-szeg.* Le sem írhatod, milyen nagy volt az örömed, amikor elolvastad a neked szóló üzenetet. Nemcsak egyszer, de sokszor elolvastad. Örvendek, hogy ígéreted betartod és most irsz nekem mindenkiről és mindenről. A te apukádát is Eleknek hívják és a bátyókádát is, aki most Győrben van a nagymamáéknál, ott jár az első gimnáziumba. Van két kis lovatok, az egyiket Menvecskének, a másikat Ajándéknak hívják. Ezen lovagoltok, bátyukád és te. Apukád nagyon szereti a szép lovakat s bizony szereti nagyapóka is. De amint látom, nemcsak lovagolni szerettek, de zongorázni is, amire anyukád tanít, aki szépen zongorázik és szépen énekel. Képzem, milyen nagy lesz az öröm Győrben, ha husvéra odamentek nagymamáékhöz s ott újra látni fogod a te kedves bátyókádát. Remélem, irsz majd nagyapónak Győrből is. — *Katz Miklós Máramaros-sziget.* Arra kérsz, ne bíráljam el szigoruan a leveleidet, mert te még csak elemista vagy. Nincs is szükség a szigoru bírálatra, mert meg vagyok elégedve a helyesírásoddal A névjegy rejtvényed jó. — Ifjabb Habala Tibor Kolozsvár. Szeretném, ha levelet is írnál, nemcsak megfejtést, mert látom, hogy gondosan és helyesen irsz. — *Dávid Andor Barót.* Nem állhatod meg, hogy meg ne köszönjed azokat a szép dolgokat, amiket a Cimborában olvasol. Minthogy csak egy ugrás Barótról Kisbaczon, remélem, a nyáron felsétálsz nadyapóhoz. A rejtvényed sorra kerül. — *Risch Irénke Nagyszalonta.* Ötödik elemista kisleány vagy s a Cimborának legelső számától olvasója. Az anyuka nevére jár ugyan, de a

te részedre, ám anyuka is o'vassa a Cimborát, aminek igen örvendek. "Leveled Budapesten talált, itt volt nagyanyóka is, s igen jól esett neki, hogy őneki is egymillió csókot küldesz. Szeretettel várom további leveleidet, — *Groszmann Olga Temesvár*. Ha nem kaptál választ, ez azt jelenti, hogy a leveled elkallódott a postán, mert én minden levélre válaszolok. Számontartom az ígéretedet, hogy ezután gyakrabban írsz. Rejtvényeidből válogatok *Kun János Temesvár*. Amint a versedből látom, szörnyű meleg volt a nyár Temesváron. Hát bizony ebből a nagy melegeből hagyhatt volna nemcsak a télre, de a tavaszra is. Mert rég volt ilyen kellemetlen, csunya tavasz, mint most. A versed figyelemre méltó szárnypróbálgatás, a rejtvényeidből pedig válogatok. — *Bede Lajos Máramarosziget*. A kiadó bácsi, ha még nem értesített, mindenestre értesít, hogy mikor jár le az előfizetésed. A februári rejtvények megfejtésével valóban lekéstél, de nem a márciusiakkal Örömmel veszem tudomásul, hogy vagy olyan szorgalmas olvasója a Cimborának, mint akárki. Ugy legyen ezután is — *Csáti Pista, Évi és Béci Szatmár*. Igazat adsz abban nekem, hogy helyes beosztással sok-sok levelet lehet írni, viszont meg én adok neked igazat abban, hogy ha már a harmadik helyen tanulsz ebben az iskolai évben, nem igen juthatsz idő a levélírásra, ha még oly helyesen osztod is be az idődet. Annak igen örvendek, hogy bár december végén kerültél a román állami iskolába, már utóérted a társaidat. Nemkülönbben annak is, hogy nagy kedvvel tanulsz hegedülni. — *Libicei Vilma Székelyudvarhely*. Rég olvasod a Cimborát, de most írsz először. Remélem, ezután gyakrabban írsz, mert már első leveledben nagy örömet szerzettél nekem szép és helyes írással. — *Rosti Ince Pankota* Betegséged miatt édes jó anyád ir helyetted de remélem, már felgyógyultál s mielőbb látom jó ismerős írásodat. Amint látom, egy kis mesekönyvet kaptál a Cimborá kiadóhivatalától, s úgy látszik, elkerülte a figyelmedet, hogy ezt a könyvet a rejtvény megfejtéssel nyerted. Bizonyosan betegséged miatt nem vetted ezt észre. Édesanyádnak ak oly meleg elismeréssel emlékezik meg a Cimboráról, tolmácsold me'eg üdvözlémet. — *Krizbay Laci és Sári Marosvásárhely*. Egyik ismerőstök, Polacsek József rendelkezte meg nektek a Cimborát, aki szintén a nagyapó unokája. És nagy volt az örömök, amikor megjött az első Cimborá. Szeretem hinni, hogy az örömök hétről-hétre nőni fog. A kiadó bácsinak megüzentem, hogy ezután a Cimborát a te nevedre és Sári hugod nevére küldje. — *Lucskay Gyula Nagyvárád*. Örömmel látlak unokáim seregében, s hiszem, hogy hűséges olvasója leszel a Cimborának és mindig írsz nagyapónak, amikor idő engedi. A rejtvényeket jól fejtetted meg. — *Fekete László Nagyvárád*. A kiadó bácsi, ha van belőle felesleges példány, megküldi neked azt a számot, amelyben a nagyapó fényképe megjelent. Sajnálod, hogy nem vagy régebbi előfizetője a Cimborának, mert szeretted volna olvasni a Börme regényt, de elolvashatod te azt könyv alakban, mert külön is megjelent. Szívesen elolvasom a franciából lefordított kis meséket, mert mindenestire érdekel, hogy mennyire haladtál a francia nyelvben. — *Heller Olga Arad*. A pályaművedet megkaptam, de még nem olvashattam. — *Gy. Rosenberger László Kolozsvár*. A leveledet elfeledtet aláírni, s csak írásodból sejtem, hogy te írtad azt és a hozzá mellékelte Kukta Jankó levelet. Mindenestire közöld velem, hogy nem csalódom-e. — *Reich Lili és Edith Nagyvárád*. Sok a tanulni valótok, de azért mégis jut idő a Cimborá olvasására és arra is, hogy nagyapónak írjatok. Nem is várhatok most hosszú levelet az unokáimtól, meg-légszem egy-egy rövid levéllel is, majd lesz nyáron bőven időtök arra, hogy hosszabb levelet írjatok. — *Hirsch Lili*. Elfelejtetted megírni, hogy hol kelt a leveled s ha más hason nevű előfizetője nincs a Cimborának, ez esetben a kiadó bácsi pótolni fogja a hiányzó negyedik számot. Jó a pontrejtvényed, de mást eszelj ki, mert ezzel a megfejtéssel már többet közöltem. — *Kiss Irén, Aladár és Mancsi Kézdivásárhely*. Sok tanulni való és betegség épen eléggé megmagyarázzák, hogy oly rég nem írtatok. Számontartom az ígéretet, hogy ezután megint szorgalmasan

írtok, a kiadó bácsinál pedig megreklamáltam a nyer könyvet — *Forgách Klára Kolozsvár*. A kiadó bács ezután az újságot a Mikó-utca helyett a Calea Regele Ferdinand 141 szám alá fogja küldeni. S ha van felesleges példány, megküldi neked azt a számot is, amelyben a nagyapó arcképe megjelent. — *Ferenczy Tibi Losonc-tamási*. Örvendek a bemutatkozásodnak. Öten vagytok testvérek, két leány és három fiú. A legnagyobbik, Eszt, a kertészeti főiskolába jár Budapesten, Bici, te és Feri, öcséd a losonci gimnáziumba. A legkisebb, Zoli még csak nyolc hónapos és nagyon szeretik mindnyájan. Közél laktok Losonchoz, vonaton jártok az iskolába, minden reggel korán kell kelnetek s három órákor jöttök vissza ebédelni. Hát bizony fáradtságos így a tanulás, de képzem, milyen költséges is a ti szegény, jó szüleiteknek. Valóban, még a lábuk nyomát is megcsókolhatnátok a szüleiteknek, akik oly sokat áldoznak érteik. Arról intézkedtem, hogy ezután az újság a Biri, Tibi és Feri címére jár on ne az édesapád nevére Tolmácsold kedves szüleidnek meleg üdvözlémet s közöld édes jó anyáddal, hogy amint hazatérek a pesti pihenőről, külön válaszolok az ő szeretettel teljes levelére. — *Máramarosziget*ről levelet kaptam egyik unokámtól, melyben a 8 és a 12 számot reklamálja, de a nevét nem írta alá s így amíg nem közli a nevét, a kiadó bácsi nem is pótolhatja azokat a számokat — *Rudalt Miklós Temesvár*. Nem haragszom én azért, hogy eddig nem írtál, mert hiszen tudom, sok a tanulnivalód, mint minden unokámnak. Örvendek, hogy annyira tetszett neked a Bölc Antal. Bizonytal megérezted benne, hogy ez valószínű igaz történet — *Gutfried Böcsi Kolozsvár*. A református kollegiumban kezted a tanulást, aztán át kellett menned a Tarbud iskolába. Sokat, igen sokat kell tanulnod, de hiszem, hogy a te nagy szorgalmaddal győzedelmeskedel a sok tanulnivalón is. Örömmel látom leveledből, hogy igen sok társadnak jár a Cimborá, s a kiadó bácsi eddig bizonytal megküldte neked az előfizetők szerzése után járó könyvet. Rejtvényed sorra kerül. — *Springer István Bártfa*. Még a nyáron kérdeztem tőled, de nem volt idő a válasza, hogy mi a magyar neve Bardionnak. Most megírod, hogy Bardionnak a magyar neve Bártfa, a régi Sáros megyében fekszik, híres Rákóczi város, közelében fekszik Zboró, a száz hársal s a Rákóczi vár és kastélya. Mindezt én ugyan tudtam Bártfáról, de azért l-közöldm itt is, hadd tudják meg olvasó társaid is. A helyesírási hibákért nem kell neheztelnem, mert, bár német iskolába jársz és nem tanultál magyar helyesírást, kifogástalannak találtam a magyar helyesírással. — *Rohrböck László Budapest*. Lám, hogy repül az idő. Kis fiucska voltál, amikor utoljára láttalak és már levelet írsz nagyapónak, még pedig szépen és gondosan megírt levelet. Igen örvendek a fejlődésednek és sajnálom, hogy budapesti pihenőm idején nem láthattalak. Szüleidnek, akikre szeretettel emlékezem, tolmácsold meleg üdvözlémet. — *Sziklay László Kassa*. Kistestvéred, Ducika, erőlyesen követeli, hogy mindent felolvassál neki a Cimborából s addig nem engedi neked a Cimborát elolvasnod, amíg fel nem olvasod neki. Rendjén van ez így. Hiszen a felolvasással voltaképpen te is elolvastad a Cimborát. Az elb szélésedre, amelyet most írsz, kíváncsi vagyok, mert már régóta érdekel kisérem a fejlődésedet. — *Mátyus Lajos Kibéd*. Neked még sohasem volt meséskönyved és szeretnéd, ha már nyérnél egyet Szivemből kívánom, hogy a szerencsérád mosolyogjon. — *Merte Györgyike Arad*. Valóban, azt a levelet, amelyben megírtad, hogy az iskolátokból a zsidó tanulókat kizárták és így csak tízenyolcan maradtatok, nem kaptam meg. Annak igen örvendek, hogy az írásbeli vizsgád kitűnően sikerült, s dicséretet érdemelnek a rejtvényeid is, amelyeknek egy része sorra kerül. — *Róna Pál Nagyvárád*. Azt hiszem, hogy a kiadó bácsi már megindította részedre az újságot. — *Biró Rózsika Arad*. Azt írod: »Csunyan írok, mert álmos vagyok, megyek aludni.« Nem írsz ugyan csunyan, de ha álmos vagy, akkor csak menj aludni, Rózsika és álmódjál szépet.

Gyomorfalvánál Legjobb hársajtó a KOPROL

1921. évi
Központi
Kormányzat

PASZTORCQ

MAGYAR KISBÉRNÉK

M. BARNÁNYI U. 50.

CIMBORA

1921. évi

Központi Kormányzat

A Cimborák előzetes árai

<p>Rovatok:</p> <p>Magyar nyelvű - 1000 koronás</p> <p>Magyar nyelvű - 2000 koronás</p> <p>Magyar nyelvű - 3000 koronás</p> <p>Magyar nyelvű - 4000 koronás</p> <p>Magyar nyelvű - 5000 koronás</p> <p>Magyar nyelvű - 6000 koronás</p> <p>Magyar nyelvű - 7000 koronás</p> <p>Magyar nyelvű - 8000 koronás</p> <p>Magyar nyelvű - 9000 koronás</p> <p>Magyar nyelvű - 10000 koronás</p> <p>Magyar nyelvű - 11000 koronás</p> <p>Magyar nyelvű - 12000 koronás</p> <p>Magyar nyelvű - 13000 koronás</p> <p>Magyar nyelvű - 14000 koronás</p> <p>Magyar nyelvű - 15000 koronás</p> <p>Magyar nyelvű - 16000 koronás</p> <p>Magyar nyelvű - 17000 koronás</p> <p>Magyar nyelvű - 18000 koronás</p> <p>Magyar nyelvű - 19000 koronás</p> <p>Magyar nyelvű - 20000 koronás</p>	<p>Címek:</p> <p>Magyar nyelvű - 1000 koronás</p> <p>Magyar nyelvű - 2000 koronás</p> <p>Magyar nyelvű - 3000 koronás</p> <p>Magyar nyelvű - 4000 koronás</p> <p>Magyar nyelvű - 5000 koronás</p> <p>Magyar nyelvű - 6000 koronás</p> <p>Magyar nyelvű - 7000 koronás</p> <p>Magyar nyelvű - 8000 koronás</p> <p>Magyar nyelvű - 9000 koronás</p> <p>Magyar nyelvű - 10000 koronás</p> <p>Magyar nyelvű - 11000 koronás</p> <p>Magyar nyelvű - 12000 koronás</p> <p>Magyar nyelvű - 13000 koronás</p> <p>Magyar nyelvű - 14000 koronás</p> <p>Magyar nyelvű - 15000 koronás</p> <p>Magyar nyelvű - 16000 koronás</p> <p>Magyar nyelvű - 17000 koronás</p> <p>Magyar nyelvű - 18000 koronás</p> <p>Magyar nyelvű - 19000 koronás</p> <p>Magyar nyelvű - 20000 koronás</p>
---	---

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Egyesületi Könyvtár
Palota (Magyar nyelvű)

1921. évi

Központi Kormányzat

Magyar nyelvű - 1000 koronás

Magyar nyelvű - 2000 koronás

Magyar nyelvű - 3000 koronás

Magyar nyelvű - 4000 koronás

Magyar nyelvű - 5000 koronás

Magyar nyelvű - 6000 koronás

Magyar nyelvű - 7000 koronás

Magyar nyelvű - 8000 koronás

Magyar nyelvű - 9000 koronás

Magyar nyelvű - 10000 koronás

Magyar nyelvű - 11000 koronás

Magyar nyelvű - 12000 koronás

Magyar nyelvű - 13000 koronás

Magyar nyelvű - 14000 koronás

Magyar nyelvű - 15000 koronás

Magyar nyelvű - 16000 koronás

Magyar nyelvű - 17000 koronás

Magyar nyelvű - 18000 koronás

Magyar nyelvű - 19000 koronás

Magyar nyelvű - 20000 koronás

Cimborák Könyvtára Könyvtári állomány

Gyomorrontásnál legjobb hashajtó a **KOPROL**

Jóízű, — csokoládéból van,
Kapható minden
gyógyszertárban

A Cimbora előfizetési ára:

Romániában

negyedévre	— — —	65 leu
félévre	— — —	130 leu
egész évre	— — —	260 leu

Csehországban

negyedévre	— — —	15 ck.
félévre	— — —	30 ck.
egész évre	— — —	60 ck.

Magyarországban

negyedévre	— — —	6000 korona
félévre	— — —	12000 korona
egész évre	— — —	24000 korona

Ausztriában

negyedévre	— — —	28000 osztr. korona
félévre	— — —	56000 osztr. korona
egész évre	— — —	112000 osztr. korona

Jugoszláviában

negyedévre	— — —	40 dinár
félévre	— — —	80 dinár
egész évre	— — —	160 dinár

Az előfizetési díjak a következő helyeken fizethetők be:

Romániában póstautalványon a Cimbora kiadóhivatalának Satu-Mare.

Csehországban a Cimbora kiadóhivatalának a Szlovák Általános Hitelbank kosicei fiókjánál lévő számlája javára az alábbi pénzügyintézetknél:

Beregsas: Beregmegyei Gazdasági Bank r.t.

Helmecc: Bodroghközi Bank r.t.

Hlohovec: Galgóczi Hitelintézet.

Illava: Illavai Hitelbank.

Lucenec: Nógrádmegyei Népbank.

Michalovce: Nagymihály Kereskedelmi és Hitelbank r.t.

Mukacevo: Beregmunkácsi Bank r.t.

Nitra: Nyitrai Takarékbank r.t.

Nove-Mesto: Első Vágújhelyi Bank r.t.

Nove-Zámky: Érsekújvári Népbank r.t.

Presov: Eperjesi Bankegylet.

Roznava: Rozsnyói Bank r.t.

Sevljus: Nagyszőlősi Hitelintézet.

Sp. Nova-Ves: Szepes-Iglói Hitelbank r.t.

Trencin: Trencsényi Hitelbank r.t.

Magyarországon

a Cimbora kiadóhivatalának a Magyar-román faértékesítő r.t.-nél (Debreczen, Piac-utca 42.) lévő számlája javára póstautalványon.

Ausztriában a Wiener Bankvereinnak a »Szabadsajtó« Buchdruckerei und Zeitungsverlag A. G. in Satu-Mare (Rumänien) számlája javára.

Jugoszláviában

Kurir hírlap és könyvterjesztő vállalatnál Subotica (Szabadka). A »Kurir« Jugoszláviában a Cimbora egyedárusítója és főbizománya.

A magyar család teljes olvasmányosságát kielégítik: a

PÁSZTORTÓZ

félhavi szépirodalmi folyóirat,

MAGYAR KISEBBSÉG

félhavi politikai szemle,

VASÁRNAPI UJSÁG

képes családi hetilap,

CIMBORA

képes heti gyermek-újság.

Ha a családfő a fent felsorolt 4 lapot együttesen megrendeli, ilyen uton tetemesen olcsóbban jár hozzájuk, mert a Pásztortűz évi 350 lei helyett 300 lei, Magyar Kisebbség évi 216 lei helyett 180 lei, Vasárnapi Ujság évi 550 lei helyett 480 lei, Cimbora évi 260 lei helyett 200 lei, összesen tehát 1367 lei helyett 1160 lei-be kerül a 4 kitűnő magyar lap együttes előfizetése. Külföldi megrendelésnél 20%-kal drágább a magas portókölttség miatt. A négy lapra együttes megrendeléseket felvesz a

„Haladás” Lap- és Könyvkiadó B-t.

Cluj-Kolozsvár, Str. Regina Maria 14.

Forduljon hozzá mutatványrámokért.

Bácsi, Néni ide figyelj!

Palma kaucsuk sarkot viselj!

LAPTULAJDONOS ÉS KIADÓ

»ZABADSAJTÓ KÖNYVNYOMDA ÉS LAPKIADÓ R. T. SATMARI»

A SZERKESZTÉSÉRT DÉNES BÁNDOR FELEL.

A SZINES OMLAPOKAT OOSVÁR REZSŐ RAJZOLTA

**Ifjúsági könyveket
a Cimbora kiadóhivatala szállít.**